

ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Κ.Ε.Π.Α. Δ. ΒΕΡΟΙΑΣ
Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Τοπικής Ιστορίας

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ

Αριθμός έκδοσης 54
Δεκ. 2009 - Ιαν.-Φεβρ. 2010

ΕΝΘΕΤΟ
25 ΧΡΟΝΙΑ
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΒΕΡΟΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
της ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΒΕΡΟΙΑΣ
και του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΗΜΑΘΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

πρόεδρος - Δήμαρχος Βέροιας
ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΟΥΣΟΥΛΤΖΟΓΛΟΥ - ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ
αντιπρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΚΑΡΗΣ
μέλη
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΑΜΑΛΙΑ ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΚΑΛΗΣ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΑΡΡΗ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΑΡΑΤΣΙΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

διευθυντής
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ
προϊστάμενος οικονομικού-διοικητικού
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΑΡΑΤΣΙΔΗΣ
προϊστάμενος προγραμματισμού-παραγωγής
ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
προϊσταμένη εκπαιδευτικού
ΟΛΓΑ ΜΥΛΩΝΑ
προϊσταμένη επιχειρησιακού σχεδιασμού
ΝΑΝΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ
τεχνικοί σκηνής
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΛΜΠΑΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΥΦΛΙΔΗΣ
τεχνικός ήχου
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ
καθαρίστριες
ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΜΠΟΥΚΑ
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
γενικών καθηκόντων
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΤΑΝΤΖΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΒΕΡΡΟΣ
ηλεκτρολόγος
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΕΛΑΛΙΔΗΣ
βιβλιοθηκονόμος
ΒΟΥΛΑ ΚΟΤΣΑΛΟΥ - ΠΑΠΑΡΗ

D.T.P.-ΕΞΟΦΥΛΛΟ: κλίμαξ, Βέροια

Τηλ. 23310 24984 • Fax: 23310 75124

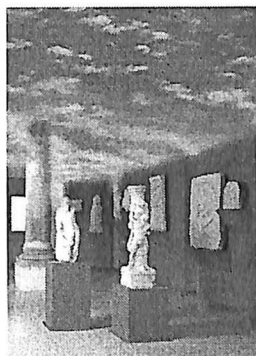
e-mail: vangelisoik@gmail.com

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - MONTAZ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ:

TYPE PRESS N. Καραμανλίδης, Ν. Νικομήδεια

Τηλ. 23310 90234

Εξώφυλλο:
Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας

Πολιτιστικά Δρώμενα

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Αριθμός έκδοσης 54
Δεκέμβριος 2009 - Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2010

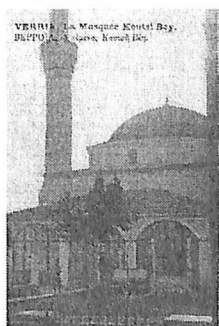
Ιδιοκτήτης
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
Εκδότης
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
Διευθυντής **Γιάννης Καμπούρης**
Υπεύθυνη σύνταξης **Χαρά Λάμπρη**
Υπεύθυνος τυπογραφείου **Νίκος Καραμανλίδης**

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Αρχαιολογικό Μουσείο Βέροιας 2
Δρ. Μ. Λιμπάκη - Ακαμάτη

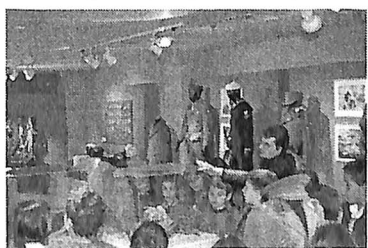
Το τζαμί του Μενδρεσέ της Βέροιας 7
Φλώρα Γ. Καραγιάννη

Ένθετο: ΔΗΠΕΘΕ Βέροιας 25 χρόνια (μέρος Γ') 11

Ιστορικό Πανόραμα 31
Γιάννης Καμπούρης

«Ο τελευταίος να σβήσει τα φώτα» 33
Γιάννης Αγγέλογλου

Εικόνες που έζησα. Θεόδωρος Πολυχρονιάδης 37
Ηλίας Τριανταφυλλίδης

Βιβλιοπαρουσιάσεις 39

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΕΡΟΙΑΣ

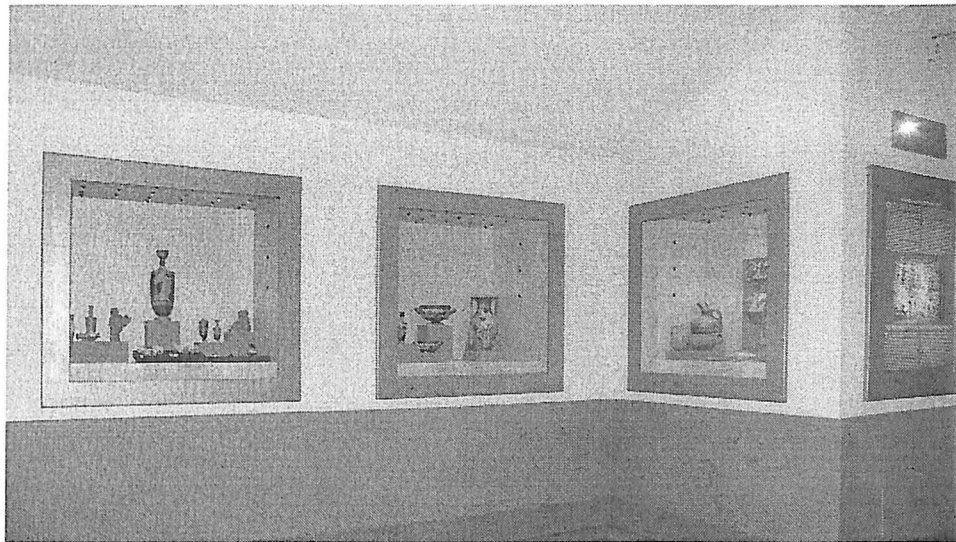
Το κτίριο του αρχαιολογικού μουσείου της Βέροιας κατασκευάστηκε στη δεκαετία του '60, για να στεγάσει αρχαιότητες της πόλης συγκεντρωμένες αρχικά στην Παλιά Μητρόπολη και στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σε αποθήκες και στο ναό της Παναγίας Κυριώτισσας. Με τις περιπλανήσεις των αρχαιοτήτων της Βέροιας και τις εναγώνιες προσπάθειες φύλαξης και προστασίας τους συνδέονται τα ονόματα των αρχαιολόγων Ν. Παπαδάκη, Β. Καλλιπολίτη, Χ. Μακαρόνα, Φ. Πέτσα. Η έκθεση στις τρεις αίθουσες του ισόγειου οργανώθηκε στη δεκαετία του '70 με την εποπτεία της εφόρου Α. Ανδρειωμένου αρχικά, κυρίως όμως της εφόρου Κ. Ρωμιοπούλου και του τότε επιμελητή Γ. Τουράτσογλου στη συνέχεια, ενώ μικρής κλίμακας επανέκθεση έγινε στη δεκαετία του '90 στον προθάλαμο με την εποπτεία της Β. Αλλαμανή-Σουρή.

Καθώς οι προσπάθειές μας για επέκταση του μουσείου προς την επικλινή περιοχή ανατολικά του, που χρονολογούνται από τις αρχές της δεκαετίας του '80, δεν ευοδώθηκαν, στα μέσα της δεκαετίας του '90 εκπονήθηκαν μελέτες οικοδομικής ανακαίνισης του κτιρίου (την αρχιτεκτονική μελέτη εκπόνησε ο αρχιτέκτων Α. Πιστιόλης και την ηλεκτρομηχανολογική ο μηχανολόγος Γ. Φίλιας) και οργάνωσης νέας έκθεσης (τη μελέτη εκπόνησαν η υπογράφουσα και ο αρχιτέκτων Κ. Τροχίδης), η υλοποίηση των οποίων μετά την έγκρισή τους εντάχθηκε στο ΕΠ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ του Γ' ΚΠΣ (2006-2008). Το τμήμα του έργου που αφορούσε στις οικοδομικές και Η/Μ εργασίες, μετά τη διενέργεια δημόσιου διαγωνισμού, ανατέθηκε σε κατασκευαστική εταιρεία από την Δ/νση Εκτέλεσης Έργων Μουσείων του ΥΠΠΟ, η οποία είχε και την επίβλεψή του, ενώ η έκθεση υλοποιήθηκε με αυτεπιστασία από την ΙΖ' ΕΠΚΑ, με την ευθύνη της υπογράφουσας και την επίβλεψη του αρχιτέκτονα Κ. Τροχίδη.

Στόχος της νέας έκθεσης είναι να παρουσιασθεί ο αρχαιολογικός πλούτος της Βέροιας

Δρ Μ. Λιθιμπάκη-Ακαμάτη
Προϊσταμένη ΙΖ Εφορείας Προϊστορικών
και Κλασικών Αρχαιοτήτων

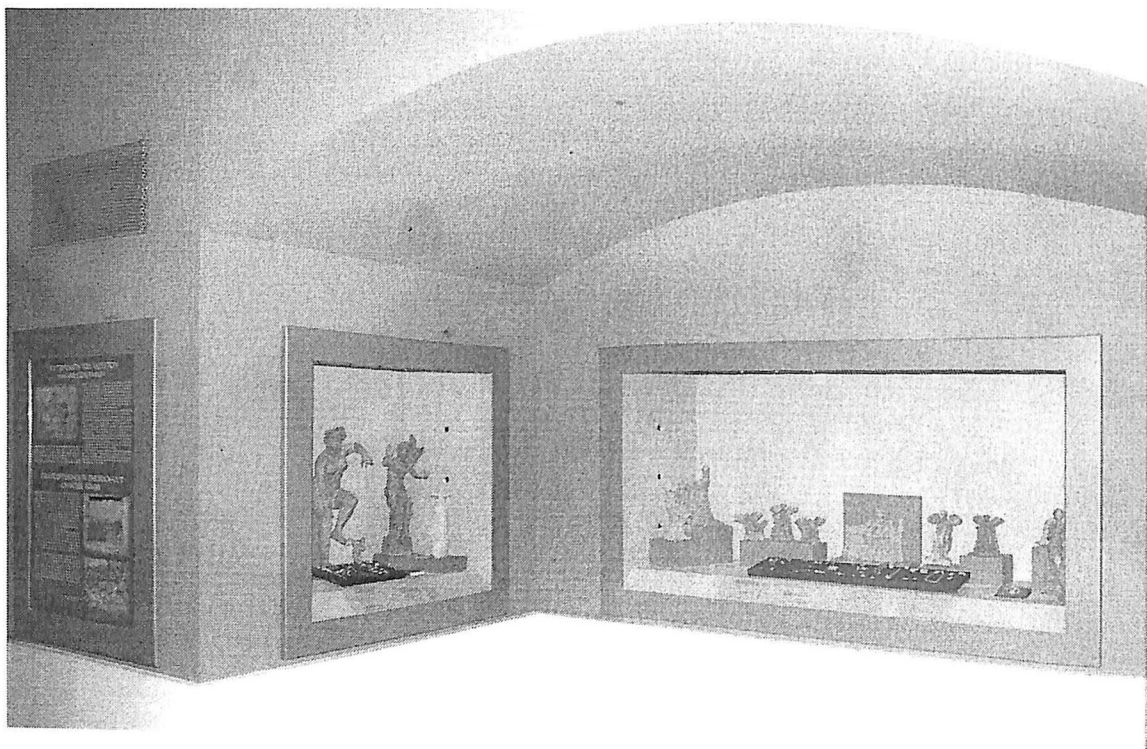
και γενικά του νομού Ημαθίας (εκτός της Βεργίνας, όπου τα ευρήματα των βασιλικών τάφων εκτίθενται στο κτίριο προστασίας των ταφικών μνημείων, ενώ οι αρχαιότητες της πόλης θα προβληθούν στο υπό υλοποίηση μουσειακό κτίριο) από την αρχαιότερη νεολιθική εποχή ως τα ύστερα ρωμαϊκά χρόνια, με σαφή, εύληπτο και ελκυστικό τρόπο, χωρίς να παραβλέπονται η εκπαιδευτική διάσταση και η ανταπόκριση στις απαιτήσεις επισκεπτών με ειδικές γνώσεις. Ένα πλούσιο εποπτικό υλικό, με ενημερωτικά κείμενα, εικόνες, σχέδια, χάρτες, μακέτες, καθώς και μια σύντομη ταινία με θέμα την έκθεση του μουσείου, που προβάλλεται στον προθάλαμο, εξυπηρετούν τους παραπάνω στόχους.

Την είσοδο του μουσείου πλαισιώνει δεξιά η κολοσσιακή κεφαλή Μέδουσας, η μεγαλύτερη σε μέγεθος που έχει βρεθεί ως σήμερα στον ελληνικό κόσμο. Έργο του α' μισού του 2ου αι. π.Χ., ήταν πιθανόν τοποθετημένο σε πύλη του τείχους ή στο εξωτερικό δημόσιου κτιρίου που σχετιζόταν με τη λατρεία του ήρωα του Άργους, Περσέα. Η λατρεία αυτή, που ήταν ιδιαίτερα διαδομένη στη Μακεδονία την ελληνιστική εποχή, υποδεικνύει τις στενές σχέσεις της μακεδονικής δυναστείας με την πελοποννησιακή πόλη. Ο συμβολισμός της Μέδουσας, ως αποτροπαϊκό σύμβολο, πρέπει να σχετίζεται με τις τελικές αναμετρήσεις Ελλήνων και Ρωμαίων, λίγο πριν από την κατάληψη της Μακεδονίας από τους Ρωμαίους.

Στην αίθουσα Α (προθάλαμος) ο επισκέπτης ενημερώνεται για την ιστορία της Βέροιας και τα αποτελέσματα της αρχαιολογικής έρευνας ως σήμερα με παράθεση εποπτικού υλικού. Εδώ εκτίθενται σε περίοπτη θέση δυο ευρήματα: Ένα χάλκινο αγαλμάτιο ιππέα της γεωμετρικής εποχής από τη Βέροια και η μαρμάρινη προτομή του ποτάμιου θεού Όλγανου, με αναγραφή του ονόματος στη βάση, του γ' τέταρτου του 2ου αι. μ.Χ., από την περιοχή του Δήμου Ανθεμίων. Το αγαλμάτιο, καθώς είναι είναι το παλιότερο ως σήμερα εύρημα της πόλης, σηματοδοτεί την έναρξη των ιστορικών χρόνων, ενώ η προτομή του Όλγανου παραπέμπει στην περίοδο της μεγάλης ακμής της Βέροιας και της περιοχής της στη ρωμαϊκή περίοδο. Η θέση ανεύρεσης της προτομής του Όλγανου ενισχύει το συσχετισμό του με τη λατρεία των Νυμφών στα σπήλαια, τα «περί Μίεζαν», της Σχολής του Αριστοτέλους (Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, Αλέξανδρος, VIII, 3), στη θέση Κεφαλλάρι της Νάουσας. Τα δυο αυτά αντικείμενα, αν και δεν προέρχονται από ανασκαφική έρευνα, συνεπικουρούμενα και από άλλα σύγχρονά τους ευρήματα, υποδεικνύουν την ύπαρξη διαχρονικά μιας ακμαίας και δραστήριας κοινωνίας στην περιοχή που καταλαμβάνει σήμερα ο Ν. Ημαθίας, με ανεπτυγμένο βιοτικό επίπεδο και στενές επαφές με τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο.

Στις δυο αίθουσες (Β, Γ), δεξιά του προθαλάμου, εκτίθενται κυρίως έργα γλυπτικής, ολόγλυφα και ανάγλυφα, καθώς και επιγραφές, που προέρχονται κυρίως από την Βέροια. Στο ανατολικό τμήμα της αίθουσας Β (αριστερά της εισόδου της) τα εκτεθειμένα αντικείμενα παρέχουν στοιχεία για τις λατρευόμενες θεότητες, καθώς και την ύπαρξη και λειτουργία οργανωμένων ιερών στην πόλη. Επιγραφές (αναθηματικές, κατάλογοι, επιστολές κλπ.), μαρμάρινα αγάλματα και ανάγλυφες στήλες, πήλινα ειδώλια, μαρτυρούν τη λατρεία των θεών του ελληνικού πανθέου στη Βέροια, του Ηρακλή, του Ασκληπιού, του Δία, του Ποσειδώνα, του Ερμή, του Πάνα, της Αθηνάς, της Αφροδίτης, της Μητέρας των Θεών, της Εννοδίας, αλλά και θεοτήτων θρησκειών της Ανατολής (Ίσις), που η λατρεία τους διαδόθηκε από τα ελληνι-

στικά χρόνια και εξής. Η λατρεία των Ρωμαίων αυτοκρατόρων ήταν η επίσημη λατρεία της πόλης στη ρωμαϊκή εποχή. Η Βέροια απέκτησε δυο φορές τον τίτλο της «νεωκόρου», έχοντας το προνόμιο της ίδρυσης και συντήρησης ιερού της αυτοκρατορικής λατρείας, καθώς και της διοργάνωσης αγώνων και εορτών προς τιμήν των αυτοκρατόρων.

Στο δυτικό τμήμα της αίθουσας Β, τα εκτεθειμένα έργα σχετίζονται με τους διοικητικούς και κοινωνικούς θεσμούς της πόλης. Οι γνώσεις μας για την κοινωνία της Βέροιας και τις διοικητικές αρχές της στηρίζονται αποκλειστικά σχεδόν στο μεγάλο αριθμό επιγραφών που έχουν έρθει στο φως. Οι επιγραφές αυτές περιλαμβάνουν νόμους και ψηφίσματα, καταγράφουν τα ονόματα και συχνά τη δράση δημόσιων και τιμώμενων προσώπων, αναφέρουν επαγγέλματα, συλλόγους και πολύ συχνά παραθέτουν στοιχεία που βοηθούν στην αποκατάσταση της ιστορίας της πόλης. Οι περισσότερες πληροφορίες, που προκύπτουν από τη μελέτη των επιγραφών, υποδεικνύουν τη σπουδαιότητα της πόλης ως διοικητικού κέντρου τόσο στην εποχή του μακεδονικού βασιλείου, όσο και στη ρωμαϊκή περίοδο, κατά την οποία η πόλη, ως έδρα του Κοινού των Μακεδόνων, γνώρισε πολύ μεγάλη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς. Κατάλογοι εφήβων και διατάγματα σχετίζονται με τη δραστηριότητα των γυμνασίων των νέων στην πόλη. Ξεχωρίζει ο Γυμνασιαρχικός Νόμος (α' τρίτο 2ου αι. π.Χ.), που είναι από τα πληρέστερα νομοθετικά κείμενα, με εκτενείς περιγραφές κανόνων που σχετίζονται με την εύρυθμη λειτουργία γυμνασίου της πόλης. Άλλα ενεπίγραφα μνημεία παρέχουν στοιχεία για τις τιμές που αποδίδονταν στους αυτοκράτορες, σε αξιωματούχους και σε διακεκριμένους πολίτες της πόλης για τις ευεργεσίες τους σ' αυτή, ενώ απελευθερωτικές πράξεις μαρτυρούν τις συνθήκες και τους όρους απελευθέρωσης των δούλων. Χαρακτηριστικές είναι οι απελευθερωτικές επιγραφές που αναγράφονται σε μαρμάρινο κίονα της πρόσοψης του ναού της Μητέρας των Θεών Αυτόχθονος στη Λευκόπετρα, που εκτίθεται στην αίθουσα αυτή. Μαρμάρινες προτομές, κεφαλές αγαλμάτων και στηρίγματα τραπεζιών με πλαστική διακόσμηση βεβαιώνουν τον πολυτελή εξοπλισμό των δημόσιων και μεγάλων ιδιωτικών κτιρίων.

Στην αίθουσα Γ μια σειρά επιτύμβιων μνημείων διαφωτίζουν τα ταφικά έθιμα, τις θρησκευτικές αντιλήψεις, αλλά και την κοινωνική διαστρωμάτωση της εποχής τους, από τον 4ο αι. π.Χ. ως τους ύστερους ρωμαϊκούς χρόνους. Από την άλλη πλευρά υποδεικνύουν την ύπαρξη οργανωμένων εργαστηρίων γλυπτικής στη Βέροια, παράλληλα με αυτά της κεραμικής και κοροπλαστικής. Χαρακτηριστικές στη ρωμαϊκή εποχή είναι οι επιτύμβιες στήλες με

πορτραίτα των νεκρών και με απεικονίσεις μονομάχων. Ο μεγάλος αριθμός μονομαχικών μνημείων στη Βέροια πρέπει αναμφίβολα να σχετίζεται με τους αγώνες που τελούνταν στην πόλη, μέσα στο πλαίσιο των συνεδριάσεων του Κοινού των Μακεδόνων και των τιμητικών εκδηλώσεων για τους ρωμαίους αυτοκράτορες.

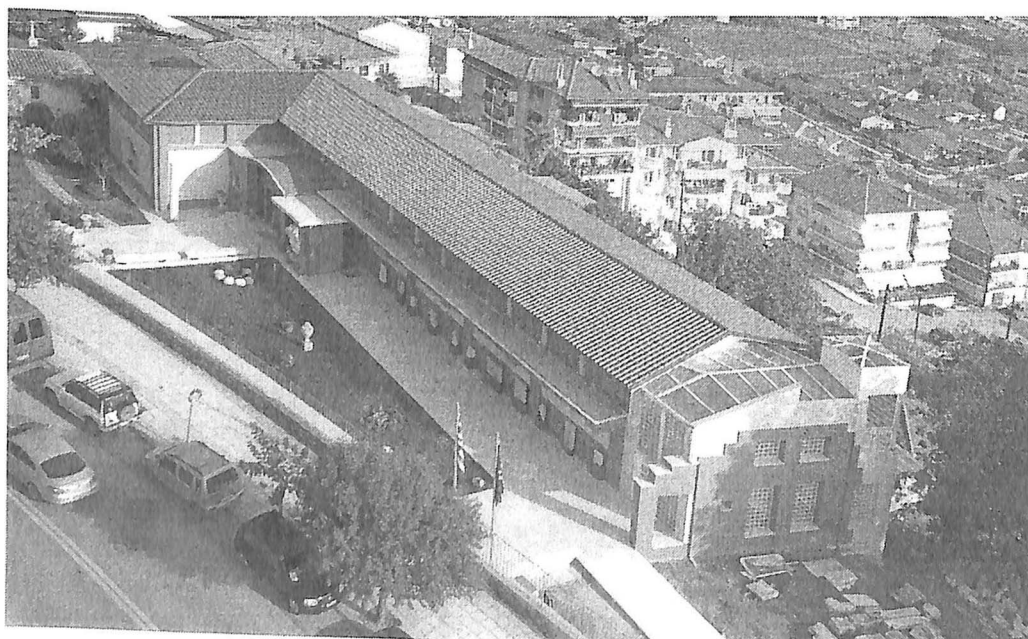
Στην αίθουσα Δ, αριστερά του προθαλάμου, εκτίθενται ανασκαφικά ευρήματα των νεκροταφείων της Βέροιας, από την αρχαϊκή ως και την ελληνιστική εποχή. Τα ευρήματα αυτά, εκτός από τα ποικίλα στοιχεία που προσφέρουν για τα ταφικά έθιμα και τις αντιλήψεις για το θάνατο και τη μεταθανάτια ζωή, μαρτυρούν την ύπαρξη επικοινωνιακών σχέσεων της Βέροιας με άλλες περιοχές του ελληνικού χώρου (Αττική, Κόρινθο, νησιά Ανατολικού Αιγαίου) από την αρχαϊκή ακόμα εποχή, καθώς και μια πλούσια παραγωγική δραστηριότητα κυρίως στην κεραμική και κοροπλαστική στους ελληνιστικούς χρόνους. Τα περισσότερα από τα ταφικά ευρήματα είναι κτερίσματα λαξευτών θαλαμωτών τάφων, που αποτελούν τον επικρατέστερο τύπο ταφικού μνημείου στην ελληνιστική εποχή στη Βέροια. Γι' αυτό και στη διαμόρφωση της αίθουσας αυτής τονίζονται ιδιαίτερα τα αρχιτεκτονικά στοιχεία των τάφων αυτών, όπως το περιθύρωμα με την αετωματική επίστεψη στο άνοιγμα της εισόδου της, οι καμαρωτές οροφές των επιμέρους ενοτήτων και η πειόμορφη διάταξη των προθηκών, που παραπέμπει στα όμοια διαμορφωμένα βάθρα στήριξης των νεκρικών κλινών των τάφων. Πολλά κτερίσματα τάφων ήταν αντικείμενα της καθημερινής ζωής (σκεύη, κοσμήματα, εργαλεία κλπ.) που συνόδευαν το νεκρό στον Κάτω Κόσμο, ενώ άλλα είχαν συμβολικό χαρακτήρα, όπως προτομές χθόνιων θεοτήτων και ειδώλια της Αφροδίτης, που λατρευόταν στη Μακεδονία ως κύρια θεότητα των νεκρών και τα νομίσματα, το ναύλο για το ταξίδι των νεκρών στον Κάτω Κόσμο. Ο πολύ μεγάλος αριθμός και η ποικιλία των κτερισμάτων των τάφων των ελληνιστικών χρόνων μαρτυρούν την μεγάλη οικονομική ευρωστία της πόλης την ελληνιστική εποχή με σημαντικές δραστηριότητες σε ποικίλους τομείς (παραγωγή, εμπόριο, καλλιτεχνικές δημιουργίες).

Η έκθεση στον ημιόροφο, αφιερωμένη σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία του νομού Ημαθίας, που μπορεί να γνωρίσει ο επισκέπτης του νομού κατά την περιήγησή του σ' αυτόν, έχει ως στόχο να υποδείξει ότι εκτός από τα μεγάλα κέντρα (Αιγές, Μίεζα, Βέροια) στην περιοχή που καταλαμβάνει σήμερα ο νομός υπήρχε πλήθος οικιστικών εγκαταστάσεων, τόσο στα πεδινά όσο και στα ορεινά, με διαχρονική κατοίκηση από τη νεολιθική περίοδο

ως σήμερα. Η νεολιθική εποχή εκπροσωπείται από ευρήματα της Νέας Νικομήδειας, του σημαντικότερου οικισμού της Αρχαιότερης Νεολιθικής Εποχής (7.000 π.Χ.) και του Πολυπλατάνου (5.000 π.Χ.), η Εποχή του Χαλκού από ευρήματα του οικισμού του Αγγελοχωρίου (1600-1200 π.Χ.), η Εποχή του Σιδήρου (900-600 π.Χ.) από ευρήματα των περιοχών της Τζαμάλας, των Ασωμάτων, της Μίεζας. Η παρουσία μυκηναϊκών αγγείων σε οικιστικές εγκαταστάσεις της εποχής του Χαλκού βεβαιώνει την ύπαρξη επικοινωνιακών σχέσεων με μυκηναϊκά κέντρα του λοιπού ελληνικού χώρου. Οι αρχαϊκοί, κλασικοί και ελληνιστικοί χρόνοι (6ος – 1ος αι. π.Χ.) αντιπροσωπεύονται από ευρήματα ανασκαφών σωστικού χαρακτήρα, που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο κυρίως δημόσιων και ιδιωτικών έργων στις περιοχές της Λευκόπετρας, των Ασωμάτων, της Κυψέλης και της Μίεζας. Ανασκαφικά ευρήματα κατοικιών, ιερών, εργαστηρίων, αγροτικών, κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και τάφων μαρτυρούν ένα πυκνό δίκτυο οργανωμένης κατοίκησης με πολύπλευρες δραστηριότητες. Απέναντι από τις προθήκες αυτών των θεματικών ενότητων, σε φωτιζόμενο πάνελ προβάλλονται φωτογραφίες των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων των παραπάνω περιοχών. Δεσπόζουσα θέση κατέχουν στο πάνελ αυτό οι φωτογραφίες της ζωγραφικής διακόσμησης των ταφικών μνημείων της Μίεζας.

Ο επισκέπτης, μετά το τέλος της περιοδείας του στο κτίριο του μουσείου, μπορεί να επισκεφθεί το πλούσιο αρχαιολογικό υλικό, που είναι εκτεθειμένο στον υπαίθριο χώρο, δεξιά του κτιρίου. Πρόκειται για ογκώδη κυρίως αντικείμενα, βωμούς, σαρκοφάγους και αρχιτεκτονικά μέλη. Αυτά θα αποτελέσουν το αντικείμενο της δεύτερης φάσης του εκθεσιακού προγράμματος του μουσείου Βέροιας, που έχει ως στόχο την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του με την οργάνωση της έκθεσης των εκεί αρχαιοτήτων σε θεματικές ενότητες, εύκολα διακριτές στους επισκέπτες και προσίτες στους ειδικούς επιστήμονες. Στην ίδια φάση προβλέπεται και η δημιουργία ενός ακόμα μουσειακού πυρήνα στην απαλλοτριωμένη έκταση ανατολικά του μουσείου. Στο χαμηλότερο αυτό πρυνές προγραμματίζεται η δημιουργία χώρων που θα εξυπηρετούν τις λειτουργίες του μουσείου, αποθήκες, εργαστήρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, περιοδικές εκθέσεις. Με τις παρεμβάσεις αυτές το αρχαιολογικό μουσείο της Βέροιας με τους επιμέρους πυρήνες του μπορεί να αποτελέσει μια ολοκληρωμένη μουσειακή μονάδα, οργανωμένη σύμφωνα με τις σύγχρονες μουσειακές αντιλήψεις και ταυτόχρονα λειτουργική.

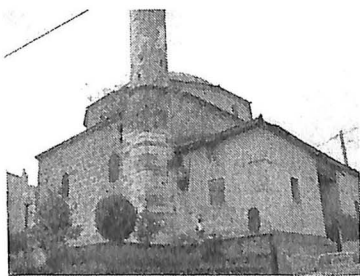

Το τζαμί του Μενδρεσέ της Βέροιας

Φλώρα Γ. Καραγιάννη
Δρ Αρχαιολόγος

Ανάμεσα στα πιο σημαντικά οθωμανικά μνημεία που σώζονται σήμερα στην πόλη της Βέροιας, είναι το τζαμί της πλατείας Ωρολογίου, γνωστό ως Μενδρεσές. Το κτίριο αποτελούσε τμήμα ενός ευρύτερου συγκροτήματος, το οποίο σε όλη τη διάρκεια της Οθωμανικής περιόδου λειτουργούσε ως ιεροδιδασκαλείο και πλαισιωνόταν από διάφορους επιμέρους χώρους (Εικ.1).

Ο Εβλιγιά Τσελεμπή περνώντας από τη Βέροια το 1668, δίνει μια πολύ γλαφυρή περιγραφή της περιοχής του ιεροδιδασκαλείου και του τζαμιού του, εκθειάζοντας τη μοναδικότητα του τοπίου, το οποίο περιγράφει ως χώρο γεμάτο με κυπαρίσσια και άλλα πανύψηλα δένδρα, και τον χαρακτηρίζει ως υποδειγματικό τόπο προσευχής όπου συγκεντρώνονταν «όλοι οι ουλεμάδες της πόλης, οι ευσεβείς, οι ποιητές, οι συγγραφείς, οι γέροντες και οι σπουδαστές των επιστημών, προκειμένου να συζητήσουν γύρω από την επιστήμη του ιερού δικαίου...

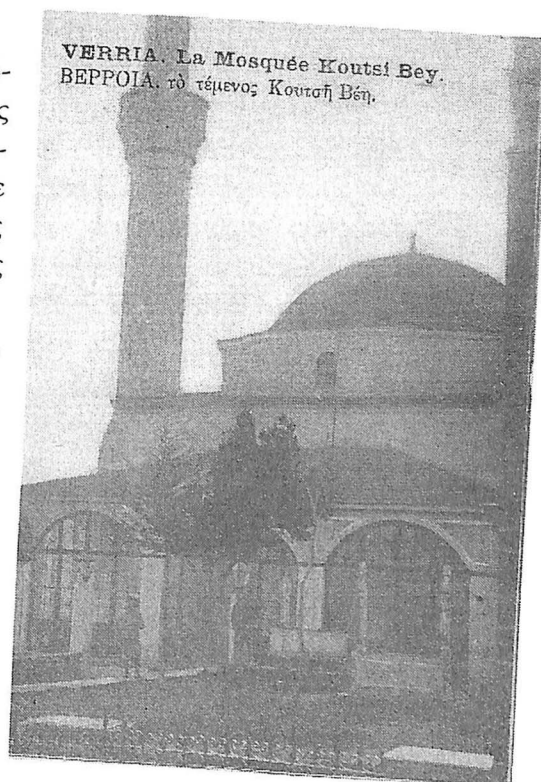
Εικ. 2. Άποψη του τεμένους από ΒΑ.

που αποτελείται από τον κυρίως ναό με το μιναρέ στα ανατολικά, και από έναν νεότερο προθάλαμο στα βόρεια (Εικ.2).

Αναλυτικότερα, ο κυρίως ναός αποτελείται από έναν τετράγωνο χώρο εσωτερικών διαστάσεων 12,50μ. x 12,50μ, στους περιμετρικούς τοίχους πάχους 1,50μ. του οποίου εδράζεται η δωδεκάγωνη βάση ενός κεντρικού τρούλλου διαμέτρου 12μ. και ύψους από το δάπεδο 14,80μ. (Εικ.3). Στις τέσσερις

Από όλο το συγκρότημα του ιεροδιδασκαλείου, σώζεται σήμερα μόνο το τζαμί, το οποίο διασώζει πολύ σημαντικά στοιχεία της ιστορίας του συγκροτήματος. Πρόκειται για ένα τυπικό Οθωμανικό τέμενος

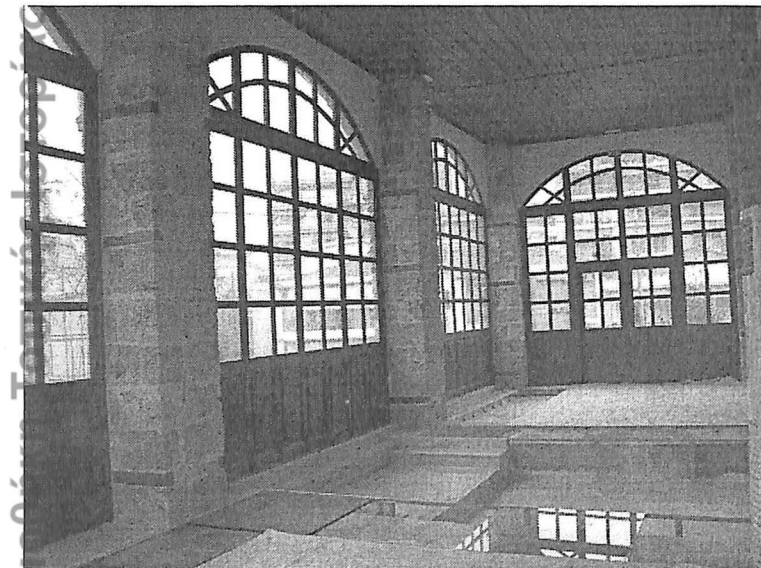
που αποτελείται από τον κυρίως ναό με το μιναρέ

Εικ. 1. Άποψη του τεμένους στις αρχές του 20ου αιώνα (Προέλευση: Ιδιωτικό αρχείο).

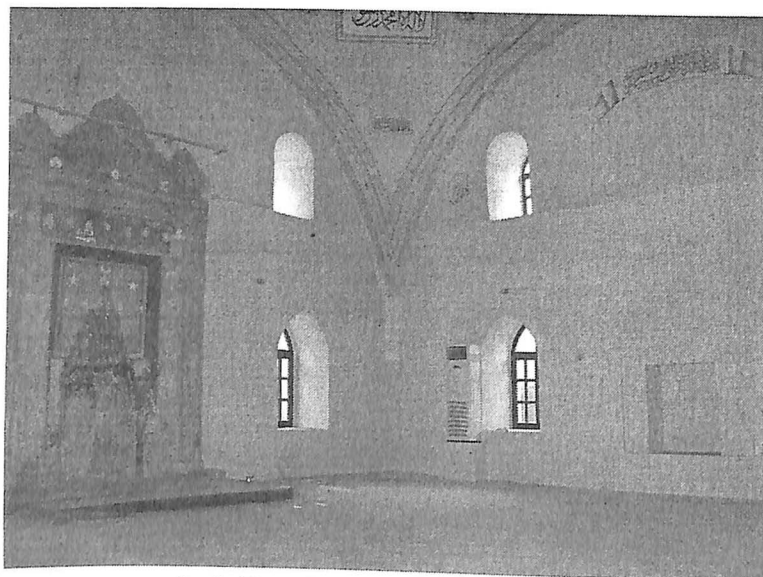

Εικ. 3. Άποψη από Ανατολικά.

Εικ.4. Ο προθάλαμος μετά τις εργασίες αποκατάστασης.

στην κεντρική θύρα του κυρίως ναού, και από δύο συμμετρικούς χώρους σχεδόν ισομεγέθεις, εκατέρωθεν της εισόδου. Οι δύο αυτοί χώροι διέθεταν ανεξάρτητες εισόδους από τον διάδρομο του προθαλάμου, οι οποίες σε νεότερη εποχή σφραγίστηκαν, με αποτέλεσμα η πρόσβαση σ' αυτούς να γίνεται από τα παράθυρα του βόρειου τοίχου του κυρίως ναού. Η στάθμη των δαπέδων αυτών των χώρων ήταν κατά 60εκ. σε ψηλότερο επίπεδο από αυτήν του κυρίως ναού.

Εικ. 5. ΝΔ γωνία του τεμένους. Άποψη εσωτερικού.

του τεμένους. Είναι ολόπλινθος, καλυμμένος με επίχρυσμα, απολήγει σε πτυχωτή διάταξη και στηρίζεται σε πολύπλευρη βάση, η οποία αποτελείται από πώρινους κυβόλιθους και μαρμάρινες πλάκες σε β' χρήση, και φέρει κωνική επίστεψη. Στο ψηλότερο τμήμα του μιναρέ σώζεται τμήμα της αρχικής βάσης του εξώστη όπου ανέβαινε ο ιμάμης προκειμένου να προσκαλέσει τους πιστούς για την καθιερωμένη προσευχή (Εικ.6). Η πρόσβαση στο εσωτερικό του μιναρέ πραγματοποιείται από το εσωτερικό του τεμένους, μέσω ενός στενού ανοίγματος στον ανατολικό τοίχο.

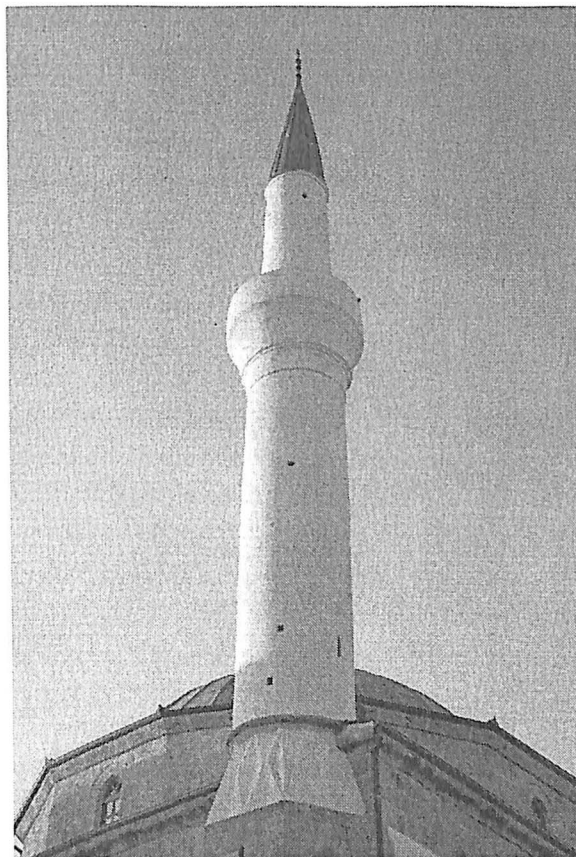
Το μνημείο είναι εξολοκλήρου κατασκευασμένο με επεξεργασμένους πωρόλιθους τοποθετημένους κατά το ισόδομο σύστημα. Περιορισμένη χρήση πλίνθων παρατηρείται μόνο

κύριες πλευρές του τυμπάνου ανοίγονται μικρά μονόλοβα παράθυρα. Στους τέσσερις τοίχους του ναού υπάρχουν από δύο ζώνες διπλών ανοιγμάτων, εκ των οποίων τα πάνω είναι μονόλοβα τοξωτά παράθυρα, ενώ τα κάτω είναι μεγαλύτερα και οξυκόρυφα. Στην ανατολική και τη δυτική πλευρά, το ένα από τα δύο ανοίγματα της κάτω ζώνης αντιστοιχούν σήμερα σε θύρες, που ανοίχτηκαν σε μεταγενέστερη εποχή.

Στη βόρεια πλευρά του τεμένους διαμορφώνεται ισοπλατύς με το ναό προθάλαμος, διαστάσεων 15,50 x 5,00μ., ο οποίος εξασφάλιζε την κύρια πρόσβαση στο εσωτερικό του ναού. Μέχρι πρόσφατα, ο προθάλαμος αποτελούνταν από έναν κεντρικό χώρο, όπου βρισκόταν η κλιμακωτή είσοδος που οδηγούσε

Τα αρχιτεκτονικά στοιχεία του μνημείου μαρτυρούν ότι ο προθάλαμος ήταν αρχικά ένας ανοιχτός ημιμπαίθριος χώρος, ο οποίος, όπως φαίνεται σε φωτογραφία των αρχών του 20ου αιώνα, σε κάποια φάση έκλεινε εξωτερικά με τζαμαρία. Σε άγνωστη εποχή στη διάρκεια του περασμένου αιώνα, η τζαμαρία καθαιρέθηκε και τα ανοίγματα μεταξύ των πεσσών κλείστηκαν με λιθοδομή, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν οι δύο κλειστοί χώροι εκατέρωθεν της εισόδου (Εικ.4).

Από το λειτουργικό εξοπλισμό του μνημείου σώζεται το άνοιγμα στο βόρειο τοίχο και η κλίμακα ανόδου σ' αυτό, που λειτουργούσαν ως μιμπάρ, το μιχράμπ στο νότιο τοίχο (Εικ.5), και ο μιναρές, ύψους σχεδόν 30μ., προσκολλημένος στη Β.Α. γωνία

Εικ. 6. Ο μιναρές μετά τις εργασίες αποκατάστασης.

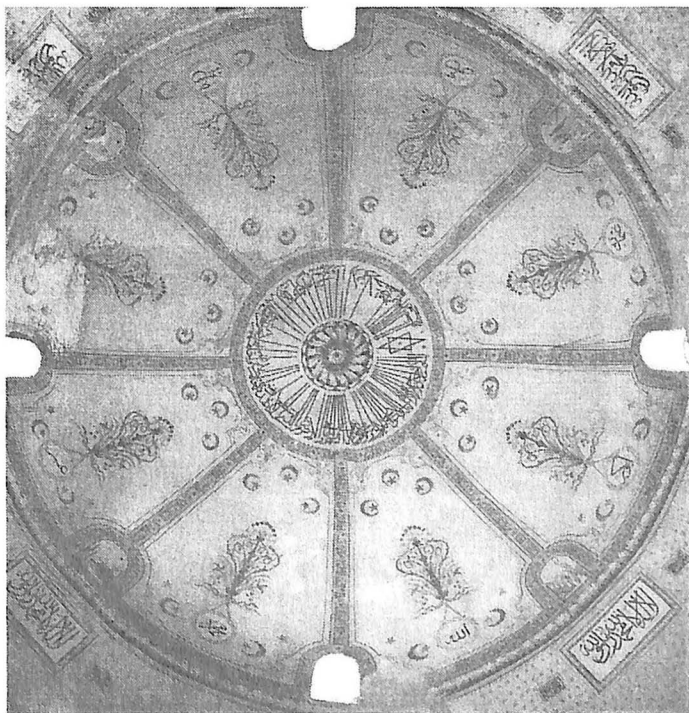
στα οξυκόρυφα τόξα των παραθύρων της άνω ζώνης καθώς και του τρούλου, όπου κατακόρυφες σειρές πλινθίων εναλλάσσονται με πωρόλιθους.

Τα κατασκευαστικά στοιχεία του τζαμιού, όπως έχουν επιβεβαιωθεί από τις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στο μνημείο με αφορμή τις πρόσφατες εργασίες, μαρτυρούν ότι πρόκειται για ένα ενιαίο κατασκευαστικό κτίσμα, το οποίο -με βάση τα στοιχεία της τοιχοποιίας, τη μορφολογία των τόξων των παραθύρων της άνω ζώνης, στα οποία εναλλάσσονται πλίνθοι με πωρόλιθους και τη διάταξη του μιμπάρ, το οποίο στη μορφή του εσωτερικού εξώστη απαντά σε πρώιμα μνημεία της Οθωμανικής περιόδου-, μπορεί να αποδοθεί γύρω στο 16ο αιώνα, και να ταυτιστεί με βεβαιότητα με το χώρο προσευχής που είδε στα τέλη του 17ου αι. ο Τσελεμπί.

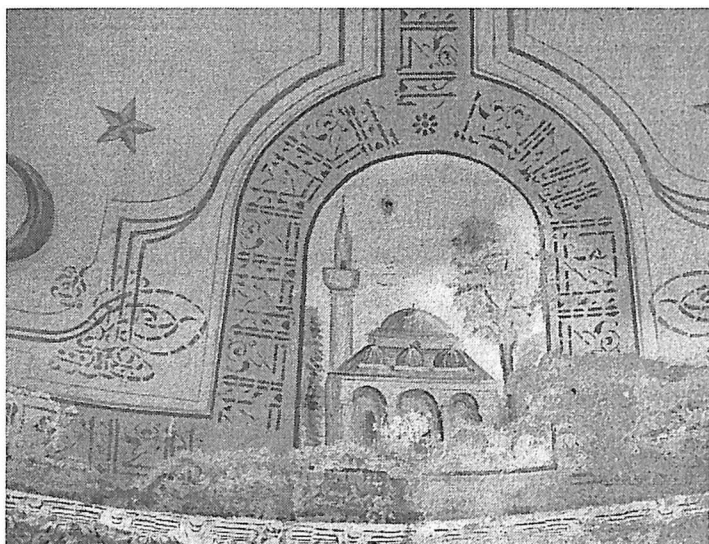
Στο α' μισό του 19ου αιώνα, ωστόσο, φαίνεται ότι το μνημείο υπέστη μια μεγάλη φάση επεμβάσεων, κυρίως σε ό, τι αφορά τη διακόσμηση του μιχράμπι και του θόλου του κεντρικού χώρου. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ο διάκοσμος του τρούλλου (Εικ.7), ο οποίος αναπτύσσεται

σε διάχωρα, οριζόμενα με ταινίες, που ξεκινούν από ένα κεντρικό ενεπίγραφο ομφάλιο και διαιρούν ακτινωτά την επιφάνεια σε οκτώ τμήματα. Οι ταινίες απολήγουν σε τοξωτά πλαίσια που αντιστοιχούν εναλλάξ σε παράθυρα ή σε ζωγραφικούς πίνακες, όπου αναπτύσσονται διάφορα θέματα, κυρίως απεικονίσεις τοπίων και κτιρίων. Τα διάχωρα επαναλαμβάνουν φυτικό μοτίβο, η βάση του οποίου στηρίζεται σε μετάλλιο με μονόγραμμα Οθωμανών αξιωματούχων. Η κορυφή και η βάση κάθε μοτίβου περιλαμβάνει συνθέσεις με ημισελήνους και άστρα. Τα σφαιρικά τρίγωνα κάτω από τη στεφάνη του τρούλου φέρουν ορθογώνιους πίνακες με επιγραφές, ενώ όλος ο υπόλοιπος κάμπος των σφαιρικών τριγώνων κοσμεύεται με άστρα.

Από το σύνολο του ζωγραφικού διακόσμου, το πιο ενδιαφέρον τμήμα του είναι οι 4 πίνακες στη βάση του τρούλλου οι οποίοι αναπαριστούν κτίρια της Οθωμανικής περιόδου. Με βάση έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε φωτογραφικό υλικό από την παλιά πόλη της Βέροιας, των αρχών του 20ου αιώνα, έγινε δυνατή η ταύτιση των κτιρίων που απεικονίζονται στον τρούλλο του τζαμιού. Σύμφωνα με την έρευνα, είναι δυνατόν να ταυτιστούν με βεβαιότητα οι πίνακες του τρούλλου, με απεικονίσεις του υπαίθριου τζαμιού που

Εικ. 7. Ο τρούλλος του τεμένους. Άποψη από το εσωτερικό.

Εικ. 8. Λεπτομέρεια ζωγραφικού διακόσμου του τρούλλου.

Το 1667, ο Τσελεμπί περνώντας από το μενδρεσέ της Βέροιας έγραφε: «ο φτωχός δούλος εγώ, σε ταξίδια 51 χρόνων δεν έχω δει άλλον τέτοιο τόπο προσευχής και λατρείας...». Σήμερα, 350 χρόνια μετά, είναι ευχής έργο οι επεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την ανάδειξη του μνημείου να συμβάλλουν καθοριστικά στη διάσωση ενός σημαντικού οικοδομήματος, το οποίο μέσα από τη λειτουργία του ως πόλου έλξης χιλιάδων επισκεπτών στο πέρασμα των αιώνων, εξασφάλισε τη θέση του στην ιστορία της νεότερης Βέροιας.

βρισκόταν στη θέση του Βήματος του Αποστόλου Παύλου, του ίδιου του τζαμιού του μενδρεσέ (Εικ.8), και της περιοχής με τα νεκροταφεία που βρίσκονταν νοτιοδυτικά του τζαμιού.

Το τζαμί, το οποίο αποτελεί ιδιοκτησία της Ι. Μητρόπολης Ναούσης, Βεροίας και Καμπανίας, αναστηλώθηκε πρόσφατα με χρηματοδότηση από το Περιφερειακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006, υπό την εποπτεία της 11ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων με στόχο τη μετατροπή χρήσης του σε «AUDITORIUM» (Εικ.9).

Εικ. 9. Το τέμενος μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασης.

ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΑΝΕΒΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ Δ Η Π Ε Θ Ε ΒΕΡΟΙΑΣ (1983 - 2009)

32. «**ΝΤΙΛΗΣ Ο ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΗΣ**» του Γιάννη Ταϊπλιάδη (χειμώνας 1995-1996)
(παιδική σκηνή)

Πρεμιέρα: Βέροια 10-1-1996

Σκηνοθεσία	Εύη Δημητροπούλου
Σκηνικά	Αλέκος Οικονόμου
Κοστούμια	Ολγα Καβαργύρη
Μουσική	Θανάσης Μπιλιλής
Χορογραφία	Σοφία Αντωνιάδου
Στίχοι τραγουδιών	Γιάννης Ταϊπλιάδης
Διδασκαλία τραγουδιού	Ελένη Αναγνώστου

Διανομή

Δημήτρης Παπιόπουλος	Ντίλης
Γιάννης Κοτσαρίνης	Πόντικας
Φίλιππος Φαρμάκης	Ποντικός
Κυριακούλα Μαθέ	Ποντίκι
Βάλλια Σαπανίδου	Κυρία Ποντίκι
Μαρία Θεοδωρίδου	Δεσποινίς Πόντι

Πρώτη παράσταση:	Βέροια 10-1-1996
Λήξη παραστάσεων:	13-3-1996
Σύνολο παραστάσεων:	36
Θεατές (κατά προσέγγιση):	$13.530 : 36 = 376 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

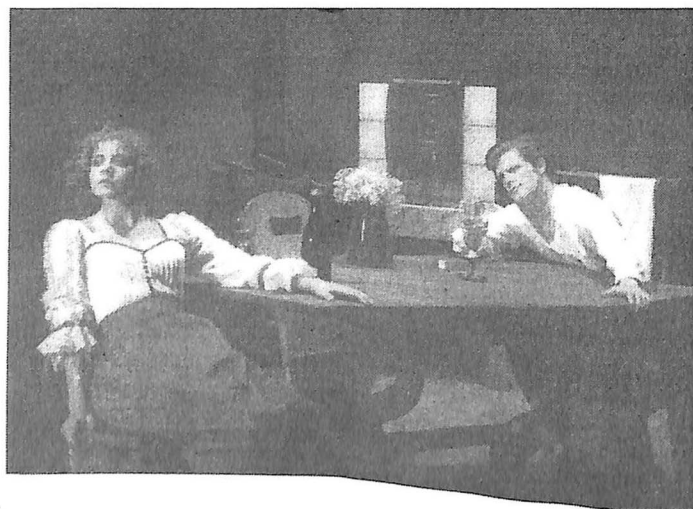
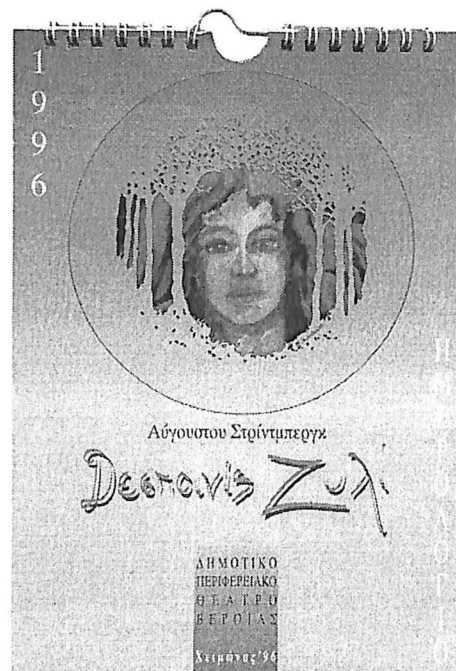
33. «ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΖΥΛΙ» του Στρίντμπεργκ (χειμώνας 1996)

Πρεμιέρα: Βέροια 14-2-1996

Σκηνοθεσία -μετάφραση Κώστας Νταλιάνης
Σκηνικά Αντώνης Στεφανόπουλος
Κοστούμια Ολγα Καβαργύρη
Μουσική επιμέλεια Ιάκωβος Δρόσος
Χορογραφία Σοφία Αντωνιάδου
Διδασκαλία τραγουδιού Ελένη Αναγνώστου
Φωτογραφίες Μάκης Παναγιώτου
Φωτισμοί του σκηνοθέτη
και του σκηνογράφου

Διανομή

Βάνα Πασχάλη Δεσποινίς Ζυλί, 25 χρονών
Παναγιώτης Δορλής Ζαν, υπηρέτης, 30 χρονών
Άννυ Τσολακίδου Κριστίν, μαγείρισσα, 35 χρονών

Πρώτη παράσταση: Βέροια 14-2-1996
Λήξη παραστάσεων: 26-3-1996
Σύνολο παραστάσεων: 27
Θεατές (κατά προσέγγιση): $4.540 : 27 = 168 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

Σημείωμα του Σκηνοθέτη

Ο κόσμος του Στρίντμπεργκ είναι ένα πυκνό, σκοτεινό δάσος, όπου κατοικούν φαντάσματα, ξωτικά, όνειρα και φόβοι. Σαν αόρατες σκιές αργοσαλεύουν εκεί μέσα οι παμπάλαιες και αένασες πληγές του ανθρώπινου γένους, έγονες μνήμες, ανικανοποίητες επιθυμίες αιώνων. Σ' αυτό το δάσος βασιλεύει παντού η Νύχτα. Μικρά ξέφωτα προετοιμάζουν το επόμενο βαθύτερο σκοτάδι. Ο κόσμος του Στρίντμπεργκ... Ένα δάσος γεμάτο κρυμμένο μυστικά.

Κάθε ανέβασμα ενός Στριντμπεργκικού έργου δεν είναι παρά μια απόπειρα αποκάλυψης αυτών των μυστικών. Κι εκεί που νομίζεις πως κάτι ανακαλύπτεις, κάτι άλλο σου ξεφεύγει. Κρύβει όμως τεράστια ομορφιά αυτό το ανέλπιδο κυνηγητό μέσα στο δάσος...

Κώστας Νταλιάνης

Η ΚΟΛΑΣΗ, Η ΜΑΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

Δίδυμο βορεινό άστρο μαζί με τον Ίψεν, ο Στρίντμπεργκ μένει ακόμα, για το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού κοινού, ένας «διάσημος άγνωστος...» Αν υπάρχει δραματουργός που δεν επιδέχεται «ταξινόμηση», αυτός είναι, πάνω απ' όλους, ο Στρίντμπεργκ. Ο Στρίντμπεργκ, στα 40 χρόνια της δημιουργίας του (1870-1910), παρουσιάζεται τη μια ρομαντικός, την άλλη νατουραλιστής, πότε εξπρεσιονιστής, πότε σουρεαλιστής, άλλοτε συμβολιστής κι άλλοτε υπαρξιστής. Ακολουθεί τους παλιούς δρόμους, ανοίγει καινούργιους, προμηνάει μεθόδους που δεν θα καθιερωθούν παρά ύστερα από ολόκληρες δεκαετίες... Ο Στρίντμπεργκ αλλάζει ολοένα μάσκες με πυρετική φρενίτιδα, χυμεί προς τα μπρος, γυρίζει πίσω, κάνει άλματα. ...Για τον Στρίντμπεργκ, δεν υπάρχει παρά μόνο ένα σταθερό σημείο στη ζωή: Ο Πόνος... Κι αυτός ο Πόνος, αυτό το Μαρτύριο, οδηγεί τον Στρίντμπεργκ σε βαθύτατη συμπόνια για τους ανθρώπους και τη μοίρα τους...

...Ο Στρίντμπεργκ στάθηκε, σ' όλη του τη ζωή, πέρα για πέρα υποκειμενικός συγγραφέας, κι οι παρατηρήσεις του, οι εντυπώσεις του, περνούσαν πάντα μέσα απ' την υψικάμινο της φλεγόμενης προσωπικότητάς του. «Η τέχνη – έλεγε – είναι η φύση ιδωμένη μεσ' από μια ιδιοσυγκρασία»...

...Ο Στρίντμπεργκ ποτέ δε στάθηκε στην επιφάνεια των πραγμάτων. Εισδύει στις πιο απόκρυφες αιτίες τους, ξεσκεπάζει όλο το φοβερό μηχανισμό τους...

Το 1888 γράφει και το πιο ονομαστό έργο του, τη «Δεσποινίδα Τζούλια» (το σωστό είναι «Δεσποινίς Julie» - με γαλλικό το όνομα της σονομπ ηρωίδας: (Froken Julie). Η ιστορία της περήφανης, νευρωτικής αριστοκράτισσας, που παραδίνεται στον υπηρέτη της και φτάνει στον αυτοαφανισμό, δεν συμβολίζει μόνο τη μάχη των δύο φύλων, αλλά και τη μάχη δύο κόσμων: της παρακμασμένης, φθίνουσας Αριστοκρατίας και του πρωτόγονου, άξεστου αλλά γεμάτου δύναμη κι ορέξεις Λαού, που ανεβαίνει. Στην πάλη των φύλων έρχεται να προστεθεί η πάλη των τάξεων- η πάλη που στοίχειωνε από παιδί τον Στρίντμπεργκ, το «γιο της δούλας»...

...Με κοφτερό νυστέρι ανατέμνει ο Στρίντμπεργκ τα πρόσωπα και τις καταστάσεις-δείχνοντας όχι τόσο τι έγινε, αλλά πως έγινε, παρουσιάζοντας τα εντόσθια του ψυχικού μηχανισμού, τις μικρές και μεγάλες παρορμήσεις, χειρονομίες, πράξεις, που, καθώς σωρεύονται, αισθητά ή ανεπαίσθητα, η μια πάνω στην άλλη, οδηγούν στο αδιέξοδο. Η προετοιμασία του δράματος- η έξαψη απ' τη γιορτή, το καλοκαίρι, τα αρώματα- δίνεται με τέχνη έξοχη, όπου η λιτότητα συναγωνίζεται τη διαπεραστικότητα. Κι η απεικόνιση της ηρωίδας - της «μίσανδρης», υστερικής Τζούλιας, που ανεμοσαλεύει την υπεροψία της πάνω απ' το κεφάλι της σαν πολεμική σημαία, κι όμως φτάνει τη σημαία αυτή να την κάνει στρώμα του πιο εξευτελιστικού, ζωώδους έρωτα- η απεικόνιση αυτή φτάνει σε αληθινά τραγική κορύφωση.

...Η «Τζούλια» δεν είναι μόνο μάχη δύο ατόμων, «σύγκρουση δύο θελήσεων». Είναι και σύγκρουση ενστίκτων, αισθημάτων, ιδεών, προσλήψεων στα έγκατα της ίδιας της ηρωίδας. Ο σαρκικός πόθος, η ταξική περιφρόνηση, η ζεστή νύχτα, η θηλυκή περηφάνεια, αντιμάχονται αδιάκοπα μέσα της. Ανάλογα, αντίστροφα, είναι τα κίνητρα του υπηρέτη της. Η εσωτερική σύγκρουση ξεσπάει σ' εξωτερική. Κι η καταστροφή επέρχεται αναπόφευκτη...

Με τη «Τζούλια», προπάντων, ο Στρίντμπεργκ γινόταν ο δημιουργός του σύγχρονου ψυχολογικού δράματος...

...«Ανακαλύπτει» την ψυχανάλυση και την ψυχοπαθολογία πριν απ' τον Freud, τον εξπρεσιονισμό πριν απ' τους Γερμανούς του μεσοπολέμου, τον υπερρεαλισμό πριν από τον Breton, τον παραλογισμό της λογικής πριν απ' τον Ionesco... Σε μιαν εποχή, όπου βασιλεύαν ο ρεαλισμός κι η «στέρεη πραγματικότητα», ο Στρίντμπεργκ βυθιζόταν στον κρατήρα του υποσυνείδητου, διασπούσε το άτομο στις μύριες προσωπικότητες που πλάθει το όνειρο, κατάλυε το χώρο και το χρόνο, για νάρθει σ' επαφή, όχι πια με τη φρυγμένη φλούδα της ζωής, αλλά με τα πολύ οδυνηρότερα υπόγεια ρεύματά της...

...Το θέατρο του Στρίντμπεργκ είναι το κλυδωνιζόμενο θέατρο του Πόνου.

ΜΑΡΙΟΣ ΠΛΩΡΙΤΗΣ

34. «ΕΙΧΕ ΔΥΟ ΠΙΣΤΟΛΙΑ ΜΕ ΜΑΤΙΑ ΑΣΠΡΟΜΑΥΡΑ»

του Ντάριο Φο (καλοκαίρι 1996)

Πρεμιέρα: Βέροια 23-7-1996

Μετάφραση **Αννα Βαρβαρέσου**
Σκηνοθεσία **Δημήτρης Εξαρχος**
Σκηνικά - κοστούμια **Αντώνης Στεφανόπουλος**
Μουσική **Κώστας Γεωργίου**
Μουσική επιμέλεια **Δημήτρης Εξαρχος**
Φωτισμοί **Αντώνης Στεφανόπουλος**
Βοηθός ενδυματολόγου **Μαρία Μέσκα**

Διανομή

Γεράσιμος Γεννατάς	Ο τύπος που γράφει συνθήματα
Άννυ Τσολακίδου	Νοσοκόμα του ψυχιατρείου
Χρυσάνθος Καγιάς	Ταγματάρχης
Θοδωρής Προκοπίου	Νευρολόγος Αρντινέλλι
Νίκος Ντούπης	Γιατρός Κατσατόρε
Μιχάλης Έλληνας	Ψυχίατρος Φιατάνο
Γιώργος Κωστάκης	Ψυχολόγος Φερραρίνι
Ηλίας Χριστόπουλος	Καθηγητής Ψυχιατρικής
Γεράσιμος Γεννατάς	Οδοντίατρος
Θανάσης Παγώνης	Τζοβάνι Γκαλίνα και Σωσίας
Πελαγία Αγγελίδου	Λουίζα
Άννυ Τσολακίδου	Άντζελα
Νίκος Ντούπης	Λουίτζι
Γεράσιμος Γεννατάς	Πεπίνο, ο ταχυδρόμος
Θοδωρής Προκοπίου	Μπιόντο, ο ξανθός
Γιώργος Κωστάκης	Ανθυπαστυνόμος
Ηλίας Χριστόπουλος	Αρχιφύλακας
Μιχάλης Έλληνας	Καραμπινιέρος
Χρυσάνθος Καγιάς	Αστυνόμος Πιέρο
Γεράσιμος Γεννατάς	Πίπι, ο κλέφτης
Χρυσάνθος Καγιάς	Μερέντα, ο λωποδύτης
Γιώργος Κωστάκης	Καρμπούρο, το κουμάσι
Ηλίας Χριστόπουλος	Αλντίνιο, ο απατεώνας
Ηλίας Χριστόπουλος	Δον Αντόνιο, καθηγητής Θεολογίας

Πρώτη παράσταση: Βέροια 23-7-1996
Λήξη παραστάσεων: 14-9-1996
Σύνολο παραστάσεων: 23
Θεατές (κατά προσέγγιση): 5.290 : 23 = 230 Μ.Ο.Θ.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ

Κανένα από τα φαινόμενα που βλέπουμε μπροστά μας δεν είναι έτσι ακριβώς, όπως στην αρχή νομίζουμε. Τίποτα δεν είναι μονοδιάστατο ή μονόπλευρο, όπως και οι σχέσεις μας είναι αμφίδρομες και η ίδια η ζωή πολύπλευρη. Η ζωή προχωράει με το τρελό της στήσιμο και με ολόένα επιταχυνόμενους και παλαβούς ρυθμούς, έτσι ώστε ακόμα και οι θεωρούμενες σταθερές αξίες και αντιλήψεις γρήγορα γκρεμίζονται και ξεχνιούνται. Η συνεχής ανατροπή των δεδομένων είναι πια η μοναδική και οφθαλμοφανής σταθερά του σύγχρονου ανθρώπου.

Μέσα σ' αυτή την εξωφρενική πορεία βρίσκεται, εδώ και σαράντα τέσσερα χρόνια, ο Ντάριο Φο με τα έργα του. Για αυτή την εξωφρενική λαίλαπα μιλάει ο Ιταλός συγγραφέας. Εξετάζοντας και αποκωδικοποιώντας τις παρενέργειες και τα επιμέρους φαινόμενα που βλέπουν...την ελευθερία μας. Μέσα από τα θεατρικά του κείμενα ανακαλύπτουμε έναν κοινωνικό αναλυτή, που όμως δεν αποκηρύσσει με διδακτικό τρόπο το ξεχαρβαλωμένο σύστημα, αλλά ανατρέπει συγκεκριμένες καταστάσεις του, τις διασύρει, τις διακωμωδεί και τις σατιρίζει. Ο συγγραφέας δε χρεώνεται με το «τρελλό» και το «παλαβό» των δομών της κοινωνικής και πολιτικής ζωής μας, γιατί το βρίσκει έτοιμο, απ' όλους εμάς.

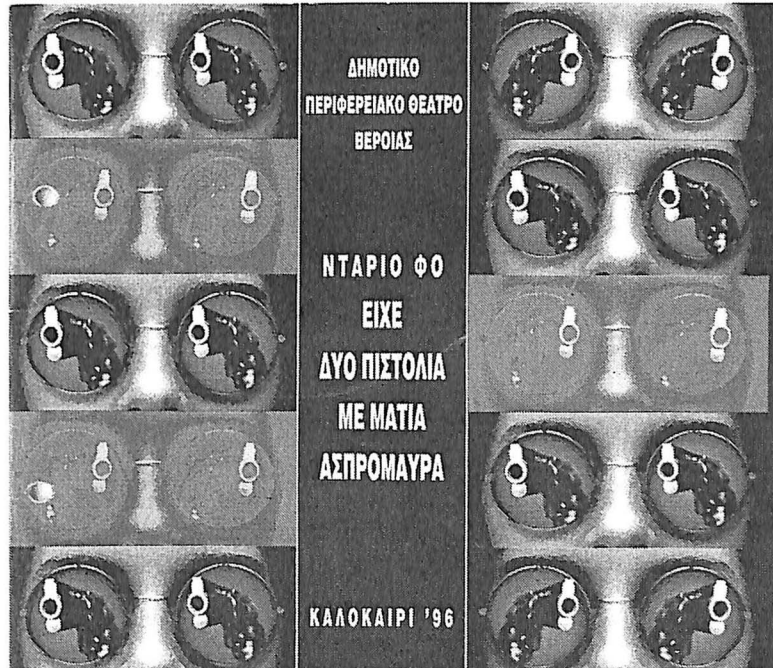
«Χρεώνεται» όμως, με τον διασυρμό και την εκρηκτική ανατροπή των καταστάσεων σε τέτοιο εξωφρενικό βαθμό, που μας μεταφέρει στην σφαίρα της ουτοπίας. Μιας ουτοπίας, που πολύ περιέργως, φαντάζει πολύ αληθινή και ανησυχητικά πολύ...πραγματοποιήσιμη. Αυτή η μεταφορά είναι ξεκαρδιστικά φαρσική, γιατί διανθίζεται πάντα και από το κριτικό σχόλιο του Ντάριο Φο, που στιγματίζει ανηλεώς όλα τα κακώς κείμενα στην άσκηση των εξουσιών από κάποιους και που φυσικά ταλαιπωρούν τον απλό πολίτη. Για αυτό και ο ίδιος ο Φο διακηρύσσει: «Το γέλιο είναι όπλο πολιτικό»

Στο «Είχε δύο πιστόλια με μάτια ασπρόμαυρα», ένα από τα πρώτα του έργα, ο Ντάριο Φο αποτυπώνει τις δύο όψεις του ανθρώπινου χαρακτήρα- το καλό (άσπρο) και το κακό (μαύρο)- πάνω σε δύο διαφορετικής ψυχοσύνθεσης άτομα, που έχουν όμως, πανομοιότυπη σωματική διάπλαση. Αυτός ο αντικατοπτρισμός στήνει γύρω από τον Τζοβάνι Γκαλίνα και τον σωσία του, μια αλυσίδα παρεξηγήσεων και φαρσικών καταστάσεων καθώς όλα τα άλλα πρόσωπα του έργου, που είτε τον αγαπούν, είτε τον μισούν, είτε τον ποθούν, είτε τον καταζητούν, μπερδεύονται, καθώς δεν ξέρουν με ποιον από τους δύο έχουν να κάνουν.

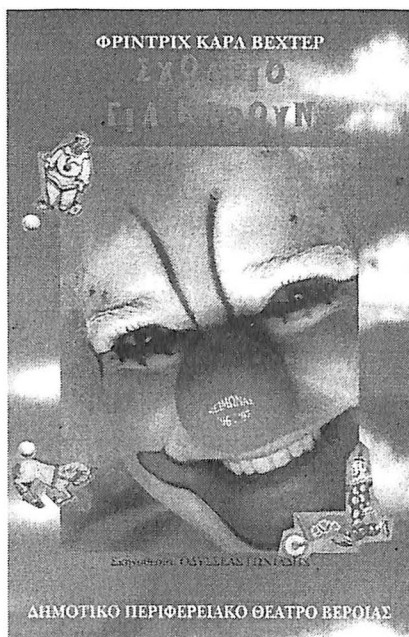
Το πιο ενδιαφέρον όμως μπέρδεμα είναι αυτό που συμβαίνει μέσα στην καλοκάγαθη ψυχή του ήρωα (του σωσία) όταν μπλεγμένος στα γρανάζια και τις πρακτικές της σκοτεινής πλευράς, αρχίζει να μεταλλάσσεται και από «άσπρο» να γίνεται...γκρι. Τίποτα, δηλώνει ο Φο, δεν είναι μονόχρωμο. Το κάθε πράγμα που ξεφεύγει ή διαφεύγει του κάθε δογματισμού, εμφανίζεται σε αποχρώσεις, που επιτρέπουν αλλαγές στη συμπεριφορά και οδηγούν στο ξεστράτισμα.

Ο Ντάριο Φο, στήνει τα έργα του και τους χαρακτήρες του μέσα στην τρέχουσα επικαιρότητα για να μπορούν οι βολές του να βρίσκουν άμεσα τους στόχους τους.

Γι' αυτό και εμείς θεωρήσαμε απαραίτητη την δασκευή κάποιων σημείων του έργου, για να το φέρουμε στο σήμερα, μιας και το «Είχε δύο πιστόλια με μάτια ασπρόμαυρα» γράφτηκε το 1960. Έτσι το έργο εξελίσσεται στη σύγχρονη πραγματικότητα που φαντάζει τόσο αληθινή όσο και η πιο τρελή ουτοπία.

35. «**ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΚΛΟΟΥΝ**» του Φρήντριχ Καρλ Βέχτερ (χειμώνας 1996-1997)
(παιδική σκηνή)

Πρεμιέρα: Βέροια 1-2-1997
Σύνολο παραστάσεων: 30

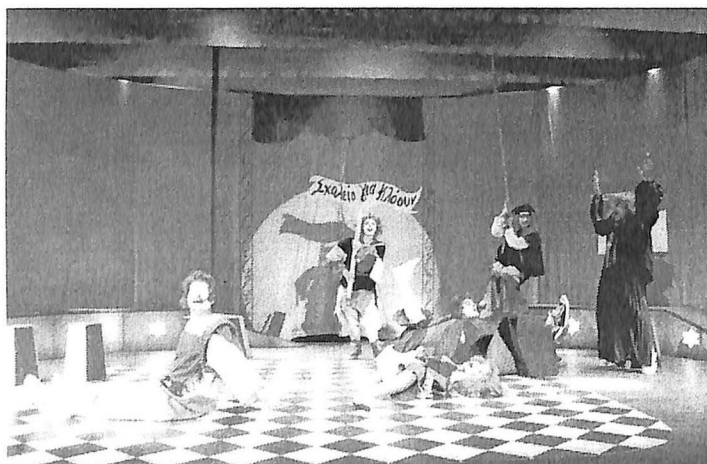
Μετάφραση Ξένια Καλογεροπούλου
Σκηνοθεσία Οδυσσέας Γωνιάδης
Σκηνικά Αντώνης Στεφανόπουλος
Κοστούμια Ολγα Καβαργύρη
Μουσική Δημήτρης Σωτηρίου
Χορογραφία Σοφία Αντωνιάδου
Βοηθός σκηνοθέτη Κωνσταντίνος Αποστολίδης

Διανομή

Μαρίνος Βουρδάμης	Ζίγκο
Δημήτρης Παπιόπουλος	Μπλούφο
Πόπη Ψαλτίδου	Μπίμπα
Μπάμπης Σιαμίδης	Λόλο
Θανάσης Δρακόπουλος	Καθηγητής

Χορεύουν

Ιωάννα Νάσου,
Στέλλα Κολυβοπούλου
Μουσικός παράστασης:
Χρήστος Κυριαζής

Πρώτη παράσταση: Βέροια 1-2-1997
Λήξη παραστάσεων: 21-3-1997
Σύνολο παραστάσεων: 30
Θεατές (κατά προσέγγιση): $5.472 : 30 = 182 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

Σε λίγο το τσίρκο μας θα ανοίξει την αυλαία του και σεις θα παρακολουθήσετε μια παράσταση με κλόουν. Τα διάφορα επεισόδια που θα παρουσιάσουν, δεν προκαλούν το γέλιο για το γέλιο, αλλά θέτουν σε λειτουργία το μυαλό μέσα από το γέλιο. Τεντώστε λοιπόν τις κεραίες σας και προσπαθήστε να συλλάβετε στον αέρα τις συλλαβές και τις λέξεις που θα σας οδηγήσουν στα συμπεράσματά σας. Εμείς προσπαθήσαμε να είμαστε όσο γίνεται περισσότερο προσιτοί και κατανοητοί. Αν δεν πετύχουμε να σας προκαλέσουμε το ενδιαφέρον, το φταίξιμο δεν είναι δικός σας.

Σας αγαπάμε έτσι κι αλλιώς και σας ευχόμαστε εκπλήρωση των φιλοδοξιών σας.

36. «**ΟΔΥΣΣΕΙΑ**» του Ομήρου (συμπαγωγή με το ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας
με τη συνεργασία της Καλλιτεχνικής Εταιρείας ΑΡΓΩ)

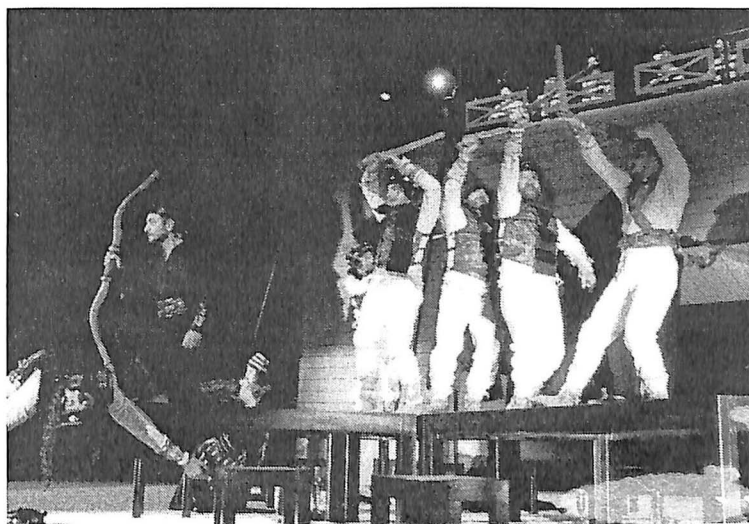
Πρεμιέρα: Βέροια 14-7-1997

Σύνολο παραστάσεων: 36

Μετάφραση **Αργύρης Εφταλιώτης**
Διασκευή **Σπύρος Α. Ευαγγελάτος**
Σκηνοθεσία **Νίκος Χαραλάμπους**
Σκηνικά **Γιώργος Ζιάκας**
Κοστούμια **Αφροδίτη Κουτσουδάκη**
Μουσική **Μιχάλης Χριστοδουλίδης**
Κινησιολογία **Ινγκρε Ράντεκε**
Βοηθοί Σκηνοθέτη **Δέσποινα Δρεπανιά,**
Βάνα Ρόμποτα

Διανομή

Αλίκη Αλεξανδράκη	Ευρίκλεια - Αντίκλεια
Χρήστος Αποσπόρης	Ποσειδών - Αντίνος
Στάθης Βούτος	Αλκίνοος - Τειρεσίας
Γιώργος Βούτος	Ελπήνωρ - Σύντροφος
Ιφιγένεια Δεληγιαννίδου	Αθηνά
Δέσποινα Δρεπανιά	Πηνελόπη
Γιάννης Ζαβραδινός	2ος Οδυσσεύς
Μανώλης Ιωνάς	Ερμής - Ευρύμαχος
Μαρία Μαλαμπέ	Ναυσικά
Ινώ Μενεγάκη	Καλυψώ
Μαρία Μίχα	Κίρκη
Κώστας Μπάσης	3ος Οδυσσεύς
Δημήτρης Παλαιχωρίτης	Δίας - Νέστωρ
Βάνα Ρομποτά	Ινώ - Μελάνθω - Δούλη
Σπύρος Σαραφιανός	Κύκλωπας - Ευμαίος
Δημήτρης Σιακάρας	Τηλέμαχος - Αχιλλεύς
Γιώργος Τσαπόγιας	Ευρύλοχος - Μνηστήρας
Νίκος Χαραλάμπους	Αφηγητής - 1ος Οδυσσεύς

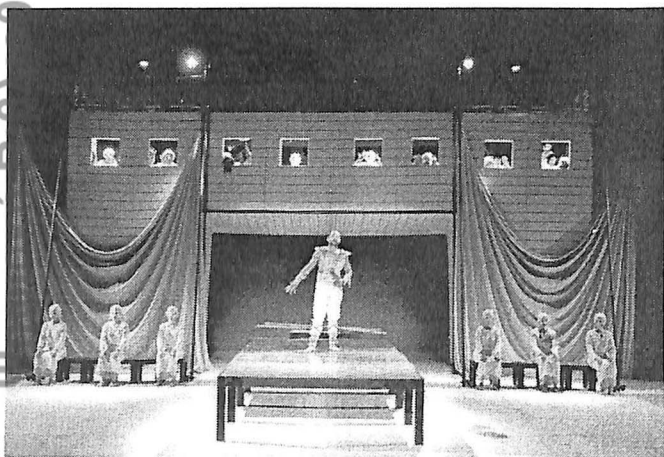
Πρώτη παράσταση: Βέροια 14-7-1997
Λήξη παραστάσεων: Μήλος 13-9-1997
Σύνολο παραστάσεων: 36
Θεατές (κατά προσέγγιση): $14.500 : 36 = 403 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Σκέψεις και προσεγγίσεις ενός θέματος Έπους

Για πολλά χρόνια με απασχόλησε τι είναι εκείνο που συγκινεί, ξεσηκώνει, ευαισθητοποιεί το σύγχρονο θεατή που προσκαλείται σε μια παράσταση πέραν των ορίων της καθημερινότητας και της αληθοφάνειας. Πάνω από την οικεία αναπαράσταση σχέσεων και συγκρούσεων στα πλαίσια των αστικών κοινωνιών. Πίσω από τη λαμπερή προθήκη αισθηματολογίας και κουτσομπολιού, που μαγνητίζουν το ζαλισμένο ακροατήριο της εποχής μας. Σε μια παράσταση – ταξίδι στα έγκατα της συνείδησης, στο έρεβος του θανάτου, στην ηδονή του κινδύνου, στον ερωτισμό του ανεξερεύνητου, σε ένα θέαμα Έπους ή Αρχαίου Δράματος. Απάντηση δεν κατάφερα να δώσω.

Στο ενδιαμέσο, είδα, εφαρμόσα, - βουτήχτηκα σε – φόρμες έγκυρων δημιουργών, κρατώντας όσο είναι δυνατόν, την αθωότητα και την αφέλεια του έκπληκτου μαθητή, αποφεύγοντας, όπως ο Οδυσσεύς τις Σειρήνες μιας στείρας μίμησης, έστω κι αν κάτι τέτοιο συνήθως θεωρείται must για την αποδοχή σου εκ μέρους των φρουρών του κάθε είδους status-quo. Μαθητής ναι, έλεγα πάντα, λακές, όχι. Δόθηκα με θρησκευτικό πάθος στην υπηρεσία του Αρχαίου Δράματος, σκηνοθετώντας πάνω από δεκαπέντε Τραγωδίες στην Επίδαυρο και αλλού, καθώς και έργα

του Αριστοφάνη, θέτοντας στον εαυτό μου κανόνα μοναξιάς και απάρνησης εύκολων Θεατρικών ατραπών – με ανάλογα τμήματα – που, κατά καιρούς μου χτύπησαν δυνατά την πόρτα. Την αλήθεια; «Εν οίδα ότι ουδέν οίδα». Το ύφος και το ήθος του είδους συνεχίζουν να με συνταράζουν ως ιερογλυφικά, προορισμένα για αποκρυπτογράφηση από Μύστες, να με εξαναγκάζουν να νιώθω τη μικρότητά μου σε σχέση με τα μεγέθη τους. Έτσι, ξεκινώ κάθε φορά από το μηδέν, με το φανατισμό του νεοφώτιστου για ένα νέο ταξίδι άγνωστης κατάληξης μαζί με τους συντρόφους μου, βουτώντας στα μυστηριώδη και σκοτεινά νερά του μαγικού κόσμου του Έπους, έχοντας ως μοναδική πυξίδα την αίσθηση του μεταφυσικού δέους απέναντι στην αέναη κίνηση του χρόνου, που «σαν τεράστια σαγόνια» καταβροχθίζει τα πάντα. Έτσι και τώρα, με την Ομήρου Οδύσσεια, με σύμμαχο την πείρα και τον ενθουσιασμό της ομάδας του ΔΗΠΕΘΕΚ, με συνεργάτες όπως ο

Ζιάκας, η Κουτσουδάκη, ο Χριστοδουλίδης, πατώντας στην αγέραστη μετάφραση σε δεκαπεντασύλλαβο του Εφταλίωτη, προσαρμοσμένη για το Θέατρο από τον έγκυρο φίλο μου Σπύρο Α. Ευαγγελάτο, πλεύουμε πια στα βαθιά, με φρόνηση αλλά και τόλμη, με φαντασία χωρίς έπαρση, με κέφι και ανησυχία, ελπίζοντας ότι, όχι μόνο θα φτάσουμε σε κάποια Ιθάκη, παρά θα κομίσουμε και κάποια ταπεινά μιν, χρήσιμα δε, θεατρικά οφέλη.

Ένα παραμύθι είναι η Ομήρου Οδύσσεια. Κι είναι εκπληκτικό που το πιο μεγαλειώδες, το πιο συναρπαστικό, το πιο σύνθετο, πιο σκληρό και ποιοτικό παραμύθι όλων των εποχών, είναι Ελληνικό. Και κάτι ακόμα: Εμπειριέχει την πλέον απόλυτη διαδικασία Θεϊκής Δίκης από όλα τα μεταγενέστερα είδη των άλλων Πολιτισμών, όπως τα Έπη της Άπω Ανατολής, της Ινδίας, της Αφρικής και της Νότιας Αμερικής – εκεί η Βία αποκτά τεράστιες και εν πολλοίς αδικαιώτες διαστάσεις. Η πλατεία και ως νύξη, θεϊκή έννοια του Κράτους, κυριαρχεί σε κάθε πλάνο, σε κάθε επιχείρημα, «προστατεύει» θαρρείς το μεγάλο οδοιπορικό του Ανθρώπου που βιώνει εδώ, στη βίαια όμορφη Φύση και στην απρόβλεπτα επικίνδυνη Περιπέτεια, την αυτογνωσία και τη δικαίωσα του.

Θρησκευτικό δρώμενο λοιπόν λαϊκής εμβέλειας, η Ομήρου Οδύσσεια, σε φέρνει συνεχώς αντιμέτωπο με το «Πάθος - Μάθος», αλλά με χιούμορ, φαντασία, τρέλα, τόσο «μοντέρνα», που σου κόβεται η ανάσα. Η εκπληκτική πινακοθήκη ηρώων που παρελαύνουν μπροστά στα μάτια μας, γεμάτων πάθος για τη ζωή, απόλυτων στη διεκδίκηση της Αλήθειας χωρίς «συντηρητικά», σε συνδυασμό με τις πολλαπλές πλευρές της προσωπικότητάς τους, είναι για τους ηθοποιούς πρόκληση μεγίστη. Ο καταγιγιστικός, παραληρηματικός Λόγος του Ποιητή, ανεπανάληπτη ευκαιρία άσκησης ανάσας, ρυθμού, δυναμικής του ήχου για μια ομάδα Θεατρικής έρευνας. Και κάτι ακόμα, που πιστεύω ότι αποτελεί επιπλέον κίνητρο καλώς νοούμενης περηφάνειας. Ο Όμηρος μας έδωσε το πρώτο ίσως καλλιτεχνικό μάθημα Δημοκρατίας στην Ιστορία. Παίζοντας το Έπος του, νοιώθεις πιο ελεύθερος, πιο αξιοπρεπής. Δε νοιώθεις μόνος.

Με τα πιο πάνω αισθήματα, με απλωμένα στον άνεμο τα πανιά, με αισιοδοξία για την πορεία του Θεάτρου μας, ταξιδεύουμε στο άγνωστο, πλην γοητευτικό πέλαγος της φετινής μας παράστασης, παρέα με τις τρεις ενότητες του Έπους, δηλαδή το Ταξίδι, τη Μνήμη, την Ιθάκη, ελπίζοντας ότι θα πάρουμε μαζί μας, συνταξιδιώτες στο όνειρο, τους θεατές μας.

Νίκος Χαραλάμπους
 Σκηνοθέτης - Ηθοποιοίς

37. «ΠΕΡΠΑΤΩ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΣΟΣ» της Στέλλας Μιχαηλίδου
(Παιδική σκηνή)

Πρεμιέρα: Βέροια 1-12-1997
Σύνολο παραστάσεων: 40

Σκηνοθεσία **Κων/νος Αποστολίδης**
Σκηνικά - Κοστούμια **Ολυμπία Σιδερίδου**
Μουσική **Κώστας Γεωργίου**
Χορογραφία **Σοφία Αντωνιάδου**
Μάσκες - αφίσσα **Αντώνης Στεφανόπουλος**

Διανομή

Νίκος Καραγεώργης	Αφηγητής
Βιβή Νικοπούλου	Κοκκίνοσκουφίτσα, φωνή γιαγιάς
Μαρία Θεοδωρίδου	Κακιά ώρα, Βασίλισσα-Μάγισσα, Α' Δασοφύλακας, Φωνή μαμάς
Πόπη Ψαλτίδου	Κακίστη, Β' Δασοφύλακας
Φωτεινή Βαμβούκη	Κακό χρόνο να'χεις, Μαμά Μάγισσα, Γ' Δασοφύλακας
Νίκος Μαγδαληνός	Κοντορεβυθούλης, Βάτραχος, Γιαγιά
Ανθή Αθανασιάδου	Φωνή Παιδιού

Πρώτη παράσταση: Βέροια 1-12-1997
Λήξη παραστάσεων: Φίλυρο 11-2-1998
Σύνολο παραστάσεων: 40
Θεατές (κατά προσέγγιση): 8.818 : 40 = 220 Μ.Ο.Θ.

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Σημείωμα του Σκηνοθέτη

Ο άκρατος μιμητισμός που αβασάνιστα υιοθετεί πρότυπα, η αναζήτηση του λαμπερού και ελάχιστα του ουσιαστικού ταλαιπωρούν και την κοκκίνοσκουφίτσα. Στο ΠΕΡΠΑΤΩ ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΣΟΣ η κοκκίνοσκουφίτσα είναι η κεντρική ηρωίδα, σε περιπέτειες άγνωστες ενεργεί σαν σταχτοπούτα, δραπετεύει στο δάσος για να γλυτώσει απ' την κακιά μητριά και τις κακές κόρες της, συναντά τον κοντορεβυθούλη, την κακιά βασίλισσα από το παραμύθι της Χιονάτης κι έναν «ύποπτο» βάτραχο, μέχρι να καταφέρει στο τέλος κουρασμένη αλλά ώριμη να βρει τον δικό της καινούργιο κόσμο.

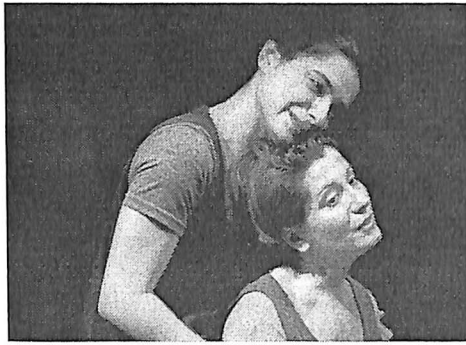
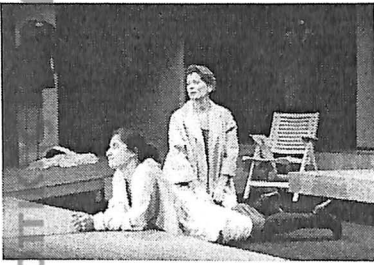
Η αφέλεια παραχωρεί τη θέση της στο θάρρος και η θέληση για ελευθερία κάνει την κοκκίνοσκουφίτσα τον άξονα γύρω απ' τον οποίο στήνεται το απίθανο γαϊτανάκι της μνήμης, της φαντασίας και της αθωότητας.

Σε τούτο το έργο όλα συγκρούονται, όλα μπερδεύονται, ενώ το γέλιο συνυπάρχει με τον προβληματισμό, το σήμερα με το χθες και η φαντασία με την πραγματικότητα.

Αγαπητοί φίλοι, στην παράσταση που ετοιμάσαμε για σας, δεν έχουν θέση οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ μικρών και μεγάλων γιατί πιστεύουμε ότι το όνειρο δεν έχει ηλικία.

Αποστολίδης Κωνσταντίνος

38. «ΠΟΙΟΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ» της Χρύσας Σπηλιώτη

Πρεμιέρα: Βέροια 31-1-1998
Σύνολο παραστάσεων: 28

Σκηνοθεσία **Ακίνδυνος Γκίκας**
Σκηνικά-κοστούμια **Σάντρα Στεφανίδου**
Μουσική Επιμέλεια **Ιάκωβος Δρόσος**
Φωτισμοί **Γιώργος Βέγκος**
Βοηθός σκηνοθέτη **Φρόσω Ζαγοραίου**

Διανομή

Ηλέκτρα Γεννατά Λίζα
Έφη Τσαμποδήμου Καίτη

Πρώτη παράσταση: Βέροια 31-1-1998
Λήξη παραστάσεων: Καβάλα 11-3-1998
Σύνολο παραστάσεων: 28
Θεατές (κατά προσέγγιση): $2.979 : 28 = 106 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Λίγα λόγια...

Μια φορά κι έναν καιρό, οι άνθρωποι αναζήτησαν την Ελευθερία και την Ευτυχία στην Αμερική.

Στην είσοδο του λιμανιού της Νέας Υόρκης, δοκιμάζονταν τα όνειρα χιλιάδων μεταναστών. Αν τους άφηναν να περάσουν, τα όνειρά τους γίνονταν πραγματικότητα. Αν τους γύριζαν πίσω, όλα κατέρρεαν. Μια φορά και σήμερα, δύο γυναίκες σκύβουν μέσα τους αναζητώντας τη δική τους ελευθερία και ευτυχία. Θέλουν να τα αλλάξουν όλα, να ξεφύγουν από τις πρώτες εγγραφές που τις σφράγισαν, να υπογράψουν τη ζωή τους με το δικό τους χέρι.

Ο αγώνας φαίνεται δύσκολος κι εξάλλου δεν είναι σίγουρο πως λένε την αλήθεια οι ρήτορες της εποχής που πρεσβεύουν την αλλαγή. Πως ν' αλλάξεις όλα αυτά που έχουν χαρακτηρί ανελέητα μέσα σου και πολύ συχνά ερήμην σου;

Ερώτηση 1: Ποιος ανακάλυψε την Αμερική;

Απάντηση 1: Εεε...Μα νομίζω...ο Χρ..οοο..Χρ...η Χρύσα!
Ναι!

Σαλπάρισε με μια πένα κι ένα χαρτί για να γνωρίσει νέους τόπους, μακρινούς!
Και τους βρήκε.

Ερώτηση 2: Πρώτοι μετανάστες;

Απάντηση 2: Εμείς!

Ερώτηση 3: Το ταξίδι δύσκολο;

Απάντηση 3: Και τι δεν είναι δύσκολο σ' αυτήν τη ζωή!

Ερώτηση 4: Αλήθεια μπορεί να καθεί μια ζωή από ανεμελιά;

Απάντηση 4: Δεν ξέρω!

Σχόλιο 2: Μμμμ!

Απάντηση 4: (συνέχεια) Αυτό που ξέρω όμως είναι πως ο κόσμος στρέφει και περιστρέφεται...
Το παν είναι να βγεις στη βόλτα, όλα τα άλλα είναι...

Ακίνδυνος Γκίκας

39. «Ο ΦΙΑΚΑΣ» του Δημοσθένη Μισιτζή

Διανομή

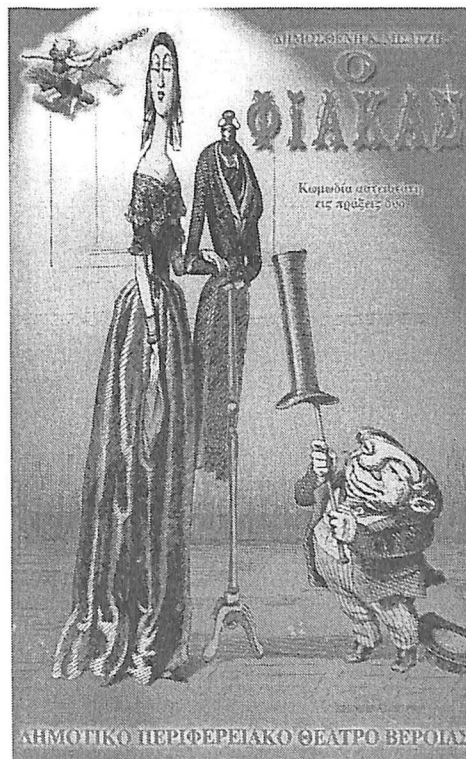
Νίκος Καραγεώργης	Φιάκας
Νίκος Μαγδαληνός	Γιάννης
Βιβή Νικοπούλου	Ευανθία
Φωτεινή Βαμβούκη	Φρόσω
Γιώτης Βασιλειάδης	Καζαμίας

Πρώτη παράσταση: Βέροια 7-3-1998
Λήξη παραστάσεων: Νάουσα 12-4-1998
Σύνολο παραστάσεων: 29
Θεατές (κατά προσέγγιση): $3.915 : 29 = 135 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Πρεμιέρα: Βέροια 7 – 3 – 1998
Σύνολο παραστάσεων: 29

Σκηνοθεσία **Γιάννης Καραχισαρίδης**
Σκηνικά-κοστούμια **Αντώνης Στεφανόπουλος**
Βοηθός σκηνοθέτη **Γιώτης Βασιλειάδης**

Σύντομη ιστορία του έργου

Με βάση τις έρευνες του Γιάννη Σιδέρη, η πρώτη παράσταση του Φιάκα - με τίτλο ο Απατεών- δόθηκε στην Πόλη στις 7 Ιανουαρίου 1871, μαζί με το ιστορικό δράμα του συγγραφέα «Βελισάριος». Σύμφωνα με μια συνήθεια της εποχής, που είχε γίνει κανόνας, ο Φιάκας προοριζόταν να διασκεδάσει τους φιλοθέαμονες μετά την διδασκαλία ενός σοβαρού έργου. Φαίνεται όμως ότι η χαριτωμένη αυτή κωμωδία αρέσει στο κοινό. Έτσι ο συγγραφέας της, ίσως ξαναδουλεύοντάς την, την ονόμασε «Ο Φιάκας». Η θεατρική καριέρα του έργου συνεχίστηκε για αρκετά χρόνια με μεγάλη επιτυχία. Δόθηκαν πολλές παραστάσεις της κωμωδίας κατά τα έτη 1879-1884 στην Κων/πολη, Φιλιππούπολη και Αθήνα.

Στο ξεκίνημα όμως του 20ου αιώνα, με τη δημιουργία των σειρών «λαϊκής λογοτεχνίας», ο Φιάκας λησμονείται ως θεατρική λόγια κωμωδία. Τυπώνεται και διαδίδεται αυτούσιος με τη μορφή λαϊκού αναγνώσματος. Στη θεατρική σκηνή επαναφέρεται το 1981 από το Αμφιθέατρο του Σπύρου Ευαγγελάτου (Πρώτη παράσταση: 23 Οκτωβρίου 1981). Η επιτυχία που γνωρίζει εκείνη η παράσταση οδήγησε πολλούς θιάσους για μια δεκαετία περίπου, να παρουσιάσουν τον Φιάκα σε νέες παραγωγές περίπου για μια δεκαετία. Και τη στιγμή που «Ο Φιάκας» πάλι τείνει να ξεχαστεί το ΔΗΠΕΘΕ Βέροιας τον επαναφέρει στο προσκήνιο.

Ανάγνωση του έργου

Ο Φιάκας είναι μια κωμωδία ηθών. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί βέβαια τις ευρηματικές κωμικές του εμπνεύσεις για να διασκεδάσει το κοινό, αλλά ο κεντρικός του στόχος είναι να καυτηριάσει τα «παραπαίοντα» ήθη της εποχής του. Δηλαδή η πρόθεση του συγγραφέα είναι εν τέλει διδακτική.

Έκτοτε πέρασαν πάνω από 100 χρόνια. Ο χρόνος απάλειψε τα ήθη που απασχολούσαν τότε τον Δ.Μισιστζή. Ο 20ος αιώνας ήταν καταλυτικός σε εμπειρίες και σε πυκνότητα αλλαγών. Όταν λοιπόν τα ήθη αλλάζουν ριζικά, πόση αντοχή μπορεί να επιδείξει μία κωμωδία ηθών.

Αν κοιτάξουμε με προσοχή κάτω από τον φλοιό του έργου, θα διαπιστώσουμε ότι ο συγγραφέας, εν αγνοία του πιστεύω, εκτός του ότι χρησιμοποίησε δοκιμασμένους κώδικες γραφής, έθεσε αντιμέτωπες δύο καλά οριοθετημένες φιλοσοφικές κατηγορίες. Αυτά τα δεδομένα είναι και η δικλίδα ασφαλείας του έργου, το εν δυνάμει διαβατήριο για να περνάει τα σύνορα των εποχών και να ξεπερνάει τους ασφυκτικούς περιορισμούς πρόσκαιρων κοινωνικών ηθών.

Ο Φιάκας και η Ευανθία τολμά να πω ότι είναι δύο πρόσωπα-αρχέτυπα και είναι αυτά που εκπροσωπούν μέσα στο έργο τους δύο φιλοσοφικούς κόσμους. Ο Φιάκας, πολίτης του απτού, του πραγματικού κόσμου, είναι ο ευφυής κυνηγός που παγιδεύει τα θηράματά του, χωρίς ενδοιασμούς και ηθικούς κανόνες. Παραπλανεί με περίτεχνες επινοήσεις τα θύματά του. Ανάλογα με τις περιστάσεις δημιουργεί την αναγκαία εικόνα του εαυτού του. Μεταμφιέζεται και μεταμορφώνεται. Είναι εκτός σκηνής ηθοποιός. Ασκεί την τέχνη του παράγοντας πραγματική ζωή.

Η Ευανθία από την άλλη μεριά, καταλαβαίνει τη ζωή μέσα από μια ρομαντική μυθοπλασία. Βιώνει την πραγματικότητα ανεστραμμένη- γι αυτήν η πραγματικότητα είναι το επιθυμητό, το ποθητό. Έτσι είναι πάντα έτοιμη να ερωτευτεί «ένα άδαιο πουκάμισο». Και παλεύει σκληρά για να το αποκτήσει, χωρίς ενδοιασμούς και ηθικούς κανόνες, όπως ο Φιάκας.

Είναι πραγματικά παράδοξο, πως ο Μισιστζής χρησιμοποίησε για την ηθικοπλαστική του διδαχή, τη σύγκρουση δύο προσώπων χωρίς κανέναν ηθικό φραγμό. Γιατί πραγματικά ο «θετικός ήρωας» απουσιάζει.

Χρειάζονται πολλές σελίδες για να αναλυθούν όλες οι ενδιαφέρουσες παράμετροι του έργου. Και είναι αλήθεια ότι η παράστασή μας φωτίζει μερικές μόνο πλευρές αυτής της ανάλυσης. Τέλος πιστεύω —όσο κι αν αυτό φανεί «αιρετικό» ότι ο Φιάκας πρέπει να παίζεται μεταφρασμένος, γιατί η αξία του έργου ξεπερνάει κατά πολύ τα φιλολογικά στεγανά.

Γ. Καραχισαρίδης

40. «ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ Η ΘΥΓΑΤΕΡΑ» Παράσταση βασισμένη σε μια λαϊκή αφήγηση

Πρεμιέρα: Βέροια 13-6-1998

Σύνολο παραστάσεων: 5

Θεατρική διασκευή - σκηνοθεσία **Γιάννης Καισαρίδης**
Σκηνογραφική και Μουσική επιμέλεια **Γιάννης Καισαρίδης**
Μάσκες **Τάσος Πρωτοψάλτης**
Φωτισμοί **Γιώργος Βέγκος**
Ζωγραφική σκηνικών **Αντώνης Στεφανόπουλος**

Διανομή

Μαρία Θεοδωρίδου Γριά-αφηγήτρια - καπετάνιος - γυναίκες
Ελένη Μαντζουράνη Κούκλα-αφηγήτρια - θυγάτερα της θάλασσας

Πρώτη παράσταση: Βέροια 13-6-1998

Λήξη παραστάσεων: Βέροια 21-6-1998

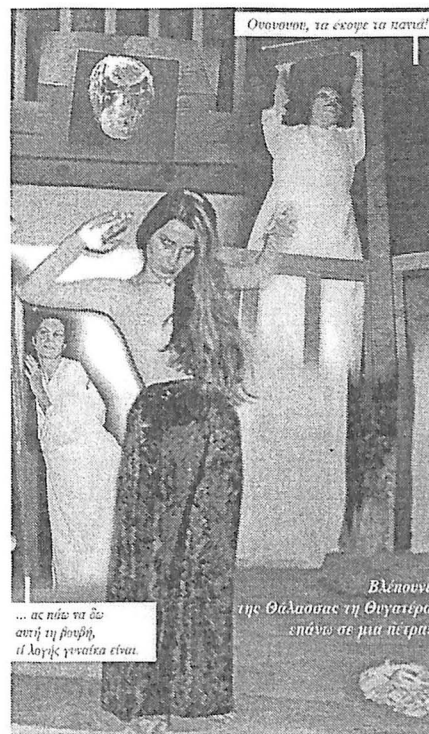
Σύνολο παραστάσεων: 5

Θεατές (κατά προσέγγιση): 300 : 5 = 60 Μ.Ο.Θ.

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Της Θάλασσας η Θυγάτερα

Παραμύθι μύθος κι η κοιλιά του πίθαρως

Το παραμύθι «Η Κόρη της Θάλασσας», όπως σημειώνει η ερευνήτρια Άννα Αγγελοπούλου στην εργασία της «Οι Παραμυθοκόρες», έχει ταξινομηθεί στις νουβέλες (ή ρομαντικές ιστορίες). Στην Ελλάδα έχουμε 38 παραλλαγές του. Έχουν βρεθεί, επίσης, 13 τούρκικες παραλλαγές καθώς και ιταλικές.

Η πλοκή έχει ως εξής:

Μια μοναχική Γριά κατασκευάζει μία Κούκλα από ζυμάρι για να 'χει συντροφιά. Τη στήνει στο παράθυρο, τη βλέπει ένας Καπετάνιος, την ερωτεύεται και θέλει να την παντρευτεί. Μάταια η Γριά προσπαθεί να τον μεταπείσει. Στο τέλος η Γριά από τη ζήλεια της κάνει κομμάτια την Κούκλα αναγκάζεται να παρουσιάσει στον Καπετάνιο για νύφη...ένα Φτυάρι στολισμένο με πέπλα. Πάνω στο καράβι η Γριά επωφελείται από μια θαλασσοταραχή και πετάει το Φτυάρι στη Θάλασσα, φωνάζοντας «πάει το κορίτσι μου, έπεσε στο γυαλό!»

Οι Ναύτες πιάνουν κατά λάθος της Θάλασσας τη Θυγάτερα, που δε μιλάει. Ο Καπετάνιος, χωρίς να υποπτεύεται την πραγματική της ταυτότητα, την παίρνει μαζί του, αλλά μετά από καιρό τη χωρίζει, γιατί εξακολουθεί να παραμένει βουβή.

Τρεις Γυναίκες παίρνει ο Καπετάνιος και κάθε φορά η Βουβή τις ξεπαστρεύει.

Στο τέλος ο Καπετάνιος, τρελός απ' τον καημό του, κρυφακούει και καταλαβαίνει-από τη συνομιλία της Κόρης με το Φεγγάρι-ότι, για να του μιλήσει η Κόρη, πρέπει να της πει:

«Να χαρείς τη μάνα σου την κυρά Θάλασσα
και τον πατέρα σου τον κυρ Βοριά
και τ' αδέλφια σου τα χρυσά Κύματα»

Αναγνωρίζοντας μ' αυτόν τον τρόπο την καταγωγή της και εγγράφοντάς την επί τέλους στη γενεαλογία της, ο Καπετάνιος καταφέρνει να την κάνει να μιλήσει και ζουν μαζί ευτυχισμένοι..

Με το θέμα της σιωπής της νιόπαντρης γυναίκας ασχολήθηκε ο Μ. Μερακλής στο άρθρο του «Η σιωπή, τα γέλια και τα κλάματα» (Αρετής Μνήμη, Αφιέρωμα στον Κ. Βουρβέρη, Αθήνα 1983). Η σιωπή, όπως έγραψε και ο Ν. Πολίτης, είναι μέρος της τελετουργίας του γάμου, το λεγόμενο «καμάρωμα». Η νύφη, τη μέρα του γάμου της, ούτε μιλούσε, ούτε γελούσε, ούτε έτρωγε, μας λέει ο Μερακλής. Μ' αυτόν τον τρόπο δηλώνεται άραγε ο συμβολικός θάνατος της νεαρής κόρης, που από δω και πέρα θα είναι γυναίκα παντρεμένη και θ' αποκτήσει λόγο, μπροστά στην πεθερά της τουλάχιστον, μόνον όταν γίνει κι η ίδια μητέρα.

Όσο για την ταυτότητα της Κόρης της Θάλασσας, υπάρχει στις Χίλιες και μία Νύχτες η Γκιουλνάρ της θάλασσας, που παντρεύεται ένα θνητό και τον οδηγεί στο βυθό για να του γνωρίσει την οικογένειά της. Ωστόσο, η επεξεργασία του θέματος στο δικό μας παραμύθι είναι πολύ διαφορετική. Οι μαγικές ιδιότητες της Κόρης της Θάλασσας θυμίζουν περισσότερο τη Θέτιδα και τις μεταμορφώσεις της κατά την πάλη της με τον Πηλέα, ο οποίος στο τέλος κατορθώνει να την ακινητοποιήσει και να την παντρευτεί. Η αντιστροφή εξάλλου ενός μυθικού θέματος με τραγική κατάληξη από τους μύθους στα παραμύθια, που τελειώνουν γενικά με happy end, είναι γνωστό φαινόμενο.

Παλαιότερα η επιστημονική μελέτη είχε στραφεί στην αναζήτηση των κοιτίδων γέννησης των παραμυθιών. Γύρω από το ζήτημα αυτό αναπτύχθηκαν κατά καιρούς διάφορες θεωρίες.

Στον αιώνα μας, όμως, ενδιαφέρονται, κυρίως για τη μορφή και τους μετασχηματισμούς της αφήγησης που φαίνεται ότι ορίζονται από πανίσχυρους καθολικούς νόμους.

Ο Vladimir Propp στο περίφημο έργο του «Η μορφολογία του Παραμυθιού» ισχυρίζεται ότι τριάντα μία αμετάβλητες λειτουργίες ορίζουν την αφήγηση στα μαγικά (υπερφυσικά) παραμύθια

Όποια, όμως, κι αν είναι η μέθοδος προσέγγισης, Το Παράμυθι ορίζεται μέσα από μια σειρά χαρακτηριστικών, όπως:

- δεν περιγράφει λεπτομέρειες,
- παρουσιάζει τυποποιημένα χαρακτηριστικά προσώπων χωρίς ψυχολογικό βάθος,
- η μυητική πορεία των ηρώων του –κατά τις περιπλανήσεις τους- εκφράζει ίσως τη διαχρονική περιπλάνηση του Παραμυθιού μέσα στις διάφορες εθνικές παραδόσεις,
- οφείλει την τάξη του στις επαναλήψεις (π.χ. στο παγκόσμιο νόμο των τριών),
- οι επαναλήψεις του κρίνονται ως το κύριο υφολογικό χαρακτηριστικό του,
- παρουσιάζει συχνά εικόνες ωριμότητας και βίας, που, μάλιστα, τις περισσότερες φορές διατυπώνονται ξεκάθαρα και επαναλαμβάνονται τόσο συχνά, ώστε να καταλήγουν σε κοινότοπες φόρμουλες, που θέτουν, όμως, πάντα μια σειρά από ανθρωπολογικά ερωτήματα.
- διαθέτει μια θαυμαστή αμεσότητα ύφους,
- όλα τα αντικείμενα είναι δυνάμει μαγικά.

Το Παράμυθι συγκλονίζει με την αθωότητά του (που ξεκινάει από την παντελή του αδιαφορία για τα θεσμοθετημένα) και με σκοπό της λειτουργίας του μέσα στις κοινωνίες, που πάντα υπήρξε Ψυχαγωγικός και Μυητικός.

Αυτός ο λόγος ο προφορικός, ο ιδιωματικός, με κύριο φορέα του τη Γυναίκα, δεν έπαψε ποτέ να τροφοδοτεί το κουβάρι του Χρόνου. Κι αν το Σήμερα του αντιστέκεται, Αυτό βρίσκει τη δύναμη και γίνεται κόμπος στο νήμα του Καιρού κι έτσι ξορκίζει το χαμό του. Και πόντο-πόντο, οι αναδρομές στο παρελθόν των κοινωνιών μέσα από Το Παράμυθι καθίστανται σωτήριες για την ανθρώπινη πορεία. Γιατί μόνο άμα πιάσεις το νήμα αντίστροφα προς τα πίσω, βγαίνεις απ' τον Λαβύρινθο.

Η προσπάθειά μας επικεντρώθηκε, κυρίως στην ανάδειξη του θεματικού άξονα: «γυναικεία μοναξιά». Στο παραμύθι μας υπαινίσσεται, άλλωστε, έμμεσα η «αναζήτηση» του ψυχισμού της Γυναίκας κι ακόμη περισσότερο η αναζήτηση του ουσιαστικού της ρόλου καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η Γυναίκα βοηθάει τον άντρα να αντιληφθεί το ρόλο της και την αξία της, το δικό του ρόλο και το βαθύτερο περιεχόμενο της σχέσης των δύο φύλων.

Η θεατρική πρακτική που ακολουθήσαμε στηρίχτηκε στην εμμονή μας πως ο ηθοποιός επάνω στη σκηνή είναι ένα όργανο έκφρασης πολλαπλών δυνατοτήτων. Η φωνή και το σώμα του έγινε προσπάθεια ν' αναδειχθούν ποικιλοτρόπως. Μέσα απ' αυτό το δρόμο, εξάλλου, έρχεται και η επιλογή μας, δ ύ ο γυναίκες ηθοποιοί να προσπαθήσουν να ενσαρκώσουν και να μετουσιώσουν ολόκληρη γκάμα δράσεων, χαρακτήρων, αντικειμένων.

Δίπλα στο μύθο του παραμυθιού στήσαμε μια παράλληλη ιστορία αφήγησης «Της Θάλασσας η Θυγατέρα» στάθηκε η αφορμή για να πλάσουμε το δικό μας παραμύθι λόγου και δράσης.

Κι ίσως εκεί να βρίσκεται η σημασία Το Παράμυθι ο υ σήμερα: ο άνθρωπος ν' αντιληφθεί αυτό που παλιότερα αντικατόπτριζε το βαθύτερο, μυθικό όραμα της ανθρώπινης ζωής και του κόσμου, ό,τι η συλλογική μνήμη ήθελε να κρατήσει ή να διώξει.

Ευχαριστώ την Μαρία, την Ελένη και τον Τάσο για το ταξίδι που μου χάρισαν

Γιάννης Καισαρίδης

41. «**Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ**» του Σαίξπηρ (συμπαγωγή με την Καλλιτεχνική Εταιρεία ΑΡΓΩ)

Πρεμιέρα: Μήλος 4-7-1998

Σύνολο παραστάσεων: 5

Μετάφραση **Χριστίνα Παγκουρέλη**

Σκηνοθεσία **Νίκος Διαμαντής**

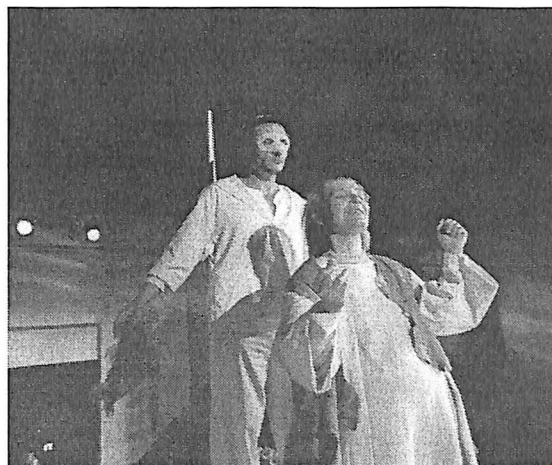
Σκηνικά-κοστούμια **Απόστολος Βέττας**

Μουσική **Μιχάλης Λαπιδάκης**

Επιμέλεια κίνησης **Ντόρα Τσάτσου**

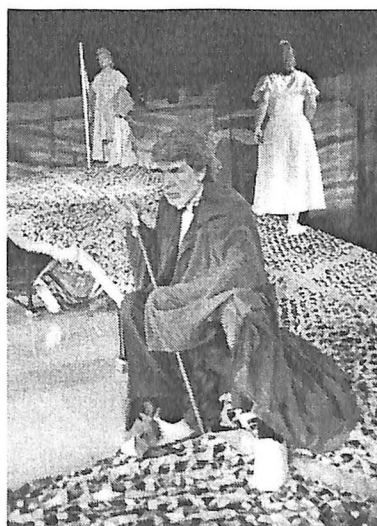
Τους ρόλους ερμηνεύουν οι ηθοποιοί

Νίκος Γαλιάτσος, Χάρης Γρηγορόπουλος, Αλέκος Κολιόπουλος, Ιάκωβος Μυλωνάς, Βιβή Νικοπούλου, Δημήτρης Σιακάρας, Μάνος Σταλλάκης, Γιώργος Τσιδίμης, Απόστολος Τσιρώνης, Αιμιλία Υψηλάντη

Πρώτη παράσταση: Μήλος 4-7-1998
Πρώτη παράσταση Βέροια: Βέροια 8-7--1998
Λήξη παραστάσεων: Χαλάνδρι 21-9-1998
Σύνολο παραστάσεων: 27
Θεατές (κατά προσέγγιση): $7.504 : 27 = 278 \text{ Μ.Ο.Θ.}$

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Απ' όλα τα σαιξπηρικά έργα, τα Σονέτα και η Τρικυμία θεωρήθηκαν ανέκαθεν τα πιο προσωπικά. Πολλοί μάλιστα έχουν ταυτίσει το πρόσωπο του Πρόσπερου, με το πρόσωπο του Σαίξπηρ.

Στον περίφημο επίλογο του έργου ο ποιητής μοιάζει να αποχαιρετά την τέχνη του θεάτρου, να αποχαιρετά τον κόσμο κάνοντας ταυτόχρονα έναν απολογισμό, καταλήγοντας στη σιωπή.

Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ περιλαμβάνει όλα τα θέματα τα τόσο προσφιλή στον ποιητή Το νησί, ο Ηγεμόνας με τον Σφετεριστή, ο Πρίγκιπας με την αθώα Μιράντα. Όμως τίποτα δεν μοιάζει ίδιο με τα προηγούμενα έργα του.

Εδώ υπάρχει η ιστορία του κόσμου, εδώ υπάρχει και η ιστορία του θεάτρου.

Στο νησί του Πρόσπερου ηθοποιοί παριστάνουν τους ήρωες και η γνώση μοιάζει να μην προσφέρει κανένα ασφαλές καταφύγιο για τον άνθρωπο. Αντίθετα ανοίγοντας ένα παράθυρο στον κόσμο, αυτός μας παρουσιάζεται γεμάτος τρομακτικά και γελοία μοτίβα, το θέατρο είναι γεμάτο από τον φόβο και την ελαφρότητα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Τίποτα δεν άλλαξε από πριν. Όπως λέει ο Πρόσπερος «η μικρή ζωή μας είναι περικυκλωμένη με έναν ύπνο», η γνώση μας είναι ατελής και τα ίδια, απλά ερωτήματα που βασανίζουν τον άνθρωπο από καταβολής κόσμου μένουν στο τέλος χωρίς απάντηση.

Όλο το μεγαλείο, η απόγνωση και η πίκρα μπροστά στα χαμένα όνειρα, τις χαμένες προσδοκίες. Μείναμε μόνοι μας βαδίζοντας έξω από το σκοτάδι προς το φως.

...άνθρωπος στο φεγγάρι μια φορά κι έναν καιρό.

Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ διαδραματίζεται σ' ένα έρημο νησί. Μέσα σε λίγες ώρες μια παράσταση τελειώνει, η ιστορία για άλλη μια φορά ξαναρχίζει.

Γυρίζουν στη Νάπολη, ο Πρόσπερο στο Μιλάνο, ο Κάλλιμπαν μένει στο νησί.

Σ' αυτό το θέατρο του κόσμου η δύναμη και η αθλιότητα των ανθρώπων συνυπάρχουν. Το νησί έχει τη δυνατότητα να κατοπτρίζει, να παγιδεύει τον κόσμο, τον ουρανό. Είναι φτιαγμένο από τα υλικά του ονείρου, είναι αέρας, είναι νερό, γλυστράει και σου ξεφεύγει.

Αντανακλά τον κόσμο, τον γητεύει, τον αλλάζει και τον γονιμοποιεί.

Είναι μια μεγάλη αντιστροφή του κόσμου. Συλλέγει και κατοπτρίζει τον κόσμο. Είναι το θέατρο του κόσμου.

Όλοι περάσανε μέσα από την Τρικυμία, όλοι. Γίνανε σοφότεροι.

Σε λίγες ώρες όλα άλλαξαν. Η τρικυμία άγγιξε την ψυχή τους όπως μόνο η μουσική μπορεί να την ανοίξει. Ξεκλείδωσε τις καρδιές τους, γαλήνεψε τον νου και ταίριαξε τα αισθήματά τους.

Ο άνθρωπος αγωνίζεται να νικήσει την μοίρα του, αγωνίζεται να φτάσει στο φεγγάρι. Διαλέγει την σιωπή και κερδίζει μέσα από την καρδιά του τη γνώση.

Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ είναι μόνο ένα άνοιγμα ψυχής, ένας ψίθυρος του ανθρώπου καθώς κρυφοκοιτάζει το σύμπαν.

Νίκος Διαμαντής
Σκηνοθέτης

42. «**ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ...ΑΡΚΟΥΔΑΣ**» του Άντον Τσέχωφ
Δύο μονόπρακτα «Πρόταση γάμου» και η «Αρκούδα»

Πρεμιέρα: Βέροια 9-12-1998

Σύνολο παραστάσεων: 21

Μετάφραση **Λυκούργος Καλλέργης**
Σκηνοθεσία **Γιώργος Μιχαλακόπουλος**
Σκηνικά-κοστούμια **Αντώνης Στεφανόπουλος**

Διανομή στο μονόπρακτο «ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΑΜΟΥ»

Ιάκωβος Μπαρλαγιάννης Υπηρέτης
Δημήτρης Γιαννακόπουλος Τσιμπουκώφ
Βιβή Νικοπούλου Ναταλία Σταπάνοβα
Γιώργος Γκίκας Λομώφ

Διανομή στο μονόπρακτο «Η ΑΡΚΟΥΔΑ»

Βιβή Νικοπούλου Πόποβα
Δημήτρης Γιαννακόπουλος Σμηρνώφ
Γιώργος Γκίκας Λουκάς

Πρώτη παράσταση: Βέροια 9-12-1998

Λήξη παραστάσεων: Πλατύ 17-1-1999

Σύνολο παραστάσεων: 21

Θεατές (κατά προσέγγιση): 2.551 : 21= 121 Μ.Ο.Θ.

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

Άντον Παύλοβιτς Τσέχωφ

Γεννήθηκε στο Τανγκάρογκ, μια πόλη στις ακτές της Αζοφικής Θάλασσας κοντά στο Ροστώβ, το 1860. Ήταν γιος φτωχού παντοπώλη και απόγονος δουλοπάροικων. Ο πατέρας του, με τη φιλοδοξία να γίνει πλούσιος ο γιός του, τον έγραψε στο εκεί ελληνικό σχολείο για να μάθει και τα Ελληνικά, επειδή οι πλούσιοι Έλληνες στο Τανγκάρογκ κρατούσαν στα χέρια τους όλο το εμπόριο και θάμπωναν τους απλοϊκούς μουζικούς με τη φανταχτερή ζωή τους. Δεν τον τράβηξαν όμως ούτε τα Ελληνικά, ούτε το εμπόριο. Σπούδασε λοιπόν για ένα χρόνο στο ελληνικό Δημοτικό και συνέχισε και τελείωσε το ρωσικό δεκατάξιο Γυμνάσιο του Τουνγκάρογκ, το 1879. Τον ίδιο χρόνο βρέθηκε στη Μόσχα με την οικογένειά του, που στο μεταξύ είχε καταστραφεί οικονομικά.

Γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο, στην Ιατρική Σχολή. Από φοιτητής άρχισε να γράφει και να δημοσιεύει μικρά διηγήματα σε διάφορα χιουμοριστικά περιοδικά. Στην αρχή για βιοπορισμό, για ενίσχυση της οικογένειάς, μα γρήγορα

ανακάλυψε ότι ήταν αυτός ο πραγματικός του προορισμός. Τα παιδικά και φοιτητικά του χρόνια τα πέρασε μέσα στη φτώχεια και τη βιοπάλη.

Τελείωσε το Πανεπιστήμιο το 1884 με τον τίτλο του νομιάτρου. Για μερικά χρόνια άσκησε την ιατρική παράλληλα με τη λογοτεχνία: «Η ιατρική -έγραφε- είναι η νόμιμη γυναίκα μου, η λογοτεχνία είναι η ερωμένη μου. Όταν με κουράζει η μια, περνάω τη νύχτα μου με την άλλη.»

Από τα βασανισμένα νεανικά του χρόνια είχε κληρονομήσει τη φυματίωση-αρρώστια αθεράπευτη στην εποχή του. Με γνώση, θάρρος και συνείδηση αντιμετώπιζε με γαλήνιο χαμόγελο το αδυσώπητο πεπρωμένο. Η έγνοια του ήταν να προλάβει να βοηθήσει όσο μπορούσε τους συνανθρώπους του «με λόγον και έργον». Δούλευε αδιάκοπα. Ανάμεσα στον επιστήμονα και τον καλλιτέχνη είχε δημιουργήσει μια θαυμαστή ισορροπία. Ακούσε με το ίδιο πάθος και τα δύο λειτουργήματα, του γιατρού και του συγγραφέα και βιαζόταν να προσφέρει ό,τι πολυτιμότερο ανάβρυζε από την αγαθοποιό φύση του-την καλύτερη συγκομιδή από την πείρα, τη γνώση και την ευαισθησία-για να συμβάλει κι αυτός όσο θα μπορούσε, «στην προετοιμασία του προσερχόμενου λαμπρού μέλλοντος για τον άνθρωπο και την κοινωνία». «Αν ο άνθρωπος σε χίλια χρόνια θά'ναι ευτυχισμένος» έγραφε. «Θά'χω βάλει κι εγώ το χεράκι μου».

Αγωνιζόταν πάντα ενάντια στην αθλιότητα, τη σκληρότητα και το στείρο συντηρητισμό. Το 1890 αποφασίζει ένα ταξίδι στη νήσο Σαχαλίνη. Αν και άρρωστος ξεκινάει ολομόναχος, διασχίζει την ατέλειωτη στέπα, για να φτάσει στα κότεργα του νησιού που κρατούνταν οι πολιτικοί εξόριστοι και κατάδικοι του τσάρου Αλέξανδρου Β'. Έκανε δημοσιογραφική έρευνα για τη ζωή των καταδίκων. «Ο Ντοστογιέφσκι -γράφει ο Τολστόι-στάληκε στο κότεργο. Ο Τσέχωφ πήγε μόνος του, με δική του θέληση σπρωγμένος εκεί κάτω απ' την οδύνη και την συμπόνια για τον άνθρωπο.»

Οι πρώτες μεγάλες επιτυχίες στο θέατρο σημειώθηκαν με τις κωμωδίες: Ο γάμος, Η Αρκούδα, Πρόταση γάμου, Η Επέτειος κ.α.

Ο Τσέχωφ με τα ελάχιστα θεατρικά έργα του επηρέασε όσο λίγοι τη νεότερη δραματουργία. Και ιδιαίτερα με την τετραλογία των πολύπρακτων δραμάτων που έγραψε στα τελευταία χρόνια της ζωής του: Το Γλάρο (1895), το Θείο Βάνια (1897), τις Τρεις Αδελφές (1901) και το Βυσσινόκηπο (1904). Το θέατρο του Τσέχωφ ονομάστηκε θέατρο φανταστικού ρεαλισμού, θέατρο ψυχολογικών λεπτομερειών και αναδιάπλασης της πραγματικότητας. Καμιά τεχνική του παραδοσιακού θεάτρου δεν μπορεί να αποδώσει τις λεπτές ψυχολογικές αποχρώσεις των χαρακτήρων του τσεχωφικού θεάτρου.

(Αποσπάσματα από τον πρόλογο του Λυκούργου Καλλέργη στα έργα του Τσέχωφ που μετάφρασε.)
(εκδόσεις Δωδώνη)

43. «Ο ΒΑΛΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΕΚΕΙ» του Γιάννη Ταϊπλιάδη
Συμπαγωγή με το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος

Διανομή

Κατερίνα Σαγιά	Χριστίνα
Ηλίας Βάκης	Ορέστης
Αλέξανδρος Μούκανος	Παντελής
Γιάννης Τραμπίδης	Δημήτρης
Καίτη Χρονοπούλου	Μάρθα
Γιολάντα Καπέρδα	Αγνή

Για το έργο, την παράσταση, το θέατρο...

Έχουν γίνει πολλές συζητήσεις για την «ελληνικότητα» των ελληνικών θεατρικών έργων. Ο όρος «ελληνικότητα» παρέκαμψε στις μέρες μας, τον όρο «ηθογραφία» όταν ο τελευταίος έμοιαζε πλέον παραχωρημένος για την θεατρική πρακτική. Κι αυτό γιατί μια ερμηνεία του όρου, μας λέει ότι η ηθογραφία περιγράφει τα εξωτερικά στοιχεία έκφρασης σε έναν συγκεκριμένο τόπο, σε μια συγκεκριμένη εποχή.

Ηθογραφία – μ' αυτήν την ερμηνεία -, σημαίνει συγκεκριμένο λεξιλόγιο, οικεία όψη και τρόπους συμπεριφοράς, πάντα σε ότι αφορά τα εξωτερικά στοιχεία. Αυτός είναι και ο ασφαλής δρόμος, που η ηθογραφία οδηγεί στο φολκλόρ και τη γραφικότητα.

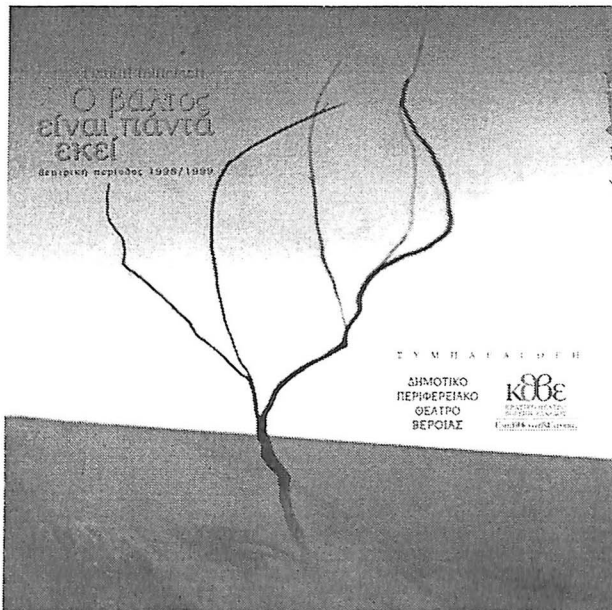
Ηθογραφία, με μίαν άλλη ερμηνεία, που κατάγεται από τη ρίζα της λέξης, αλλά δεν είναι σε χρήση, θα σήμαινε η εγγραφή του ήθους μιας πράξης, ο τρόπος που συμπεριφέρεται ένας ρόλος-χαρακτήρας, σ' αυτές ή τις άλλες συνθήκες. Η ηθογραφία-μ' αυτή την έννοια-προσδιορίζει την ουσία του θεάτρου, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια αναλογία, ένας σχολιασμός, μια αποκάλυψη της ζωής των ανθρώπων.

Με την πρώτη ερμηνεία, η ηθογραφία είναι μια περιοριστική προσέγγιση σε τόπο, σε χρόνο και σε τρόπο. Με τη

Πρεμιέρα: Βέροια 27-1-1999

Σύνολο παραστάσεων: 33

Σκηνοθεσία **Γιάννης Καραχισαρίδης**
Σκηνικά - κοστούμια **Ολυμπία Σιδερίδου**
Μουσική επιμέλεια **Γιάννης Καραχισαρίδης**
Φωτισμοί **Γιώργος Ταρκάσης**
Βοηθός σκηνοθέτη **Γιώτης Βασιλειάδης**

Πρώτη παράσταση: Βέροια 27-1-1999

Πρώτη παράσταση Βέροια: Θεσσαλονίκη 23-3-1999

Λήξη παραστάσεων:

Σύνολο παραστάσεων: 33

Θεατές (κατά προσέγγιση): $3.229 : 33 = 98 \text{ Μ.Ο.Θ}$

Καλλιτεχνικός Διευθυντής: **Γιάννης Καραχισαρίδης**

δεύτερη ερμηνεία, η ηθογραφία αποκτά ανοικτούς ορίζοντες, τα γεγονότα και οι πράξεις έχουν πλέον διαβατήριο και διεθνή προσανατολισμό.

Το έργο του Γιάννη Ταϊπλιάδη «Ο βάλτος είναι πάντα εκεί» διαδραματίζεται σε εποχή σύγχρονη, σ' ελληνικό ορεινό χωριό. Αν όμως ξεχάσουμε τους γραφικούς περιορισμούς που θα μας έβαζε αυτό το δεδομένο, προς στιγμήν, θα διαπιστώσουμε ότι το θέμα του έργου, ο μύθος του, έχει εγκυρότητα και κύρος για όλο τον πλανήτη. Έξι πρόσωπα, παγιδευμένα από τις μνήμες, τις επιθυμίες και τις παρορμήσεις τους, βιώνουν το παρόν, με το παρελθόν να καιροφυλακτεί και με το μέλλον άδηλο απρόοπτο. Γι' αυτό και στην παράστασή μας προσπαθήσαμε να ανατρέψουμε, να εκμηδενίσουμε την ψευδεπίγραφη «ελληνικότητα», που κάνει τα ελληνικά έργα να ασφυκτιούν. Ομολογουμένως δύσκολο εγχείρημα, όσο κι αν φαίνεται απλό. Και λέω προσπαθήσαμε, γιατί δεν είναι καθόλου σίγουρο αν το καταφέραμε.

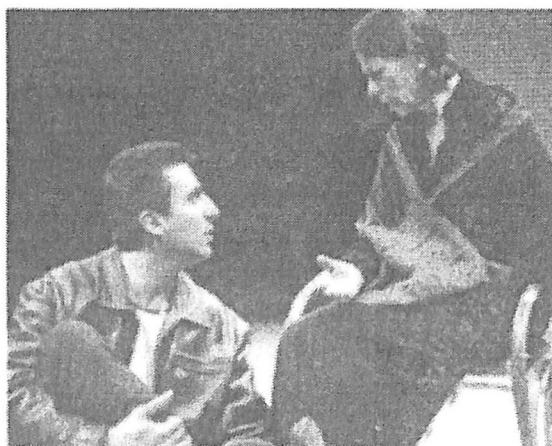
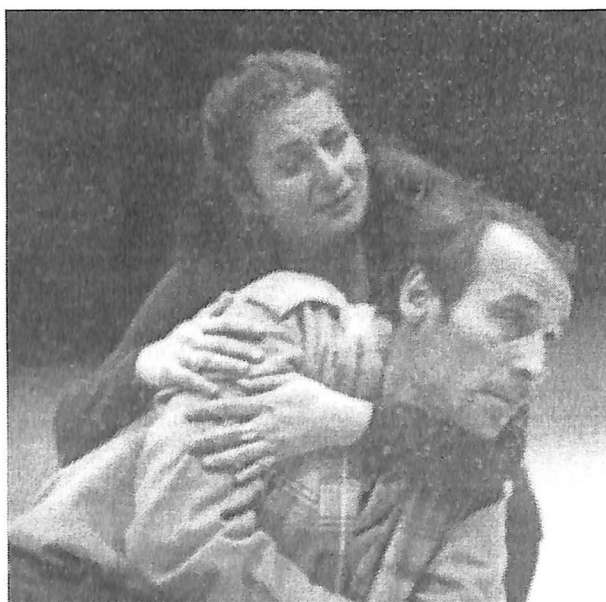
Σ' αυτή την προσπάθεια, το έξοχο δομημένο έργο του Ταϊπλιάδη, μας δίνει ένα επιπλέον εφόδιο: την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα χρήση του χρόνου. Όλα διαδραματίζονται μέσα σε μια βδομάδα – από Τρίτη μέχρι Σάββατο. Κι από αυτήν την εβδομάδα ο θεατής θα παρακολουθήσει έξι φέτες χρόνου. Η κάθε μία απότομα αρχίζει και ξαφνικά τελειώνει. Η χρονική συνέχεια της ζωής μετατρέπεται στο θέατρο σε χρονική ασυνέχεια.

Γιάννης Καραχισαρίδης

Κάτω απ' το οικείο ανακαλύψτε το παράδοξο.

Κάτω απ' το καθημερινό ξεσκεπάστε το ανεξήγητο.

Μπέρτολτ Μπερεκτ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Γιάννης Καμπούρης
Διευθυντής ΚΕΠΑ

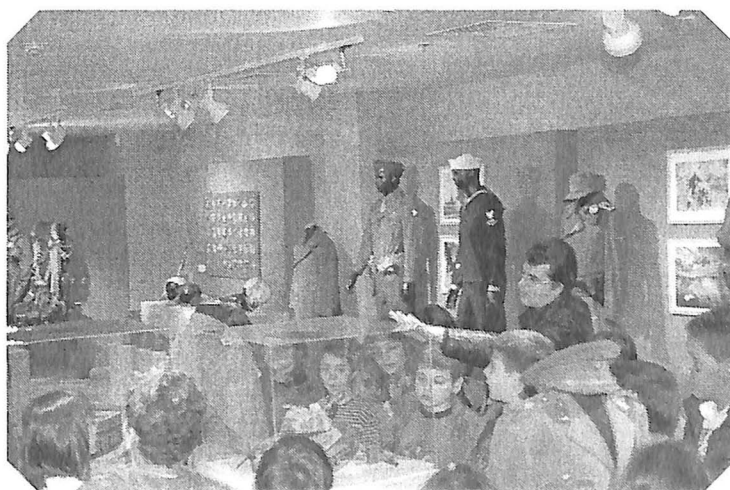
Στο Χώρο Τεχνών λειτουργεί από τις 16 Οκτωβρίου διαρκής έκθεση με τον τίτλο «Ιστορικό Πανόραμα». Η έκθεση αυτή αποτελεί την πρώτη ενέργεια προς την κατεύθυνση της ίδρυσης στην πόλη μας ενός ιστορικού μουσείου. Ο στόχος αυτός είναι ρεαλιστικός, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί αναγκαιότητα για την πόλη. Η ιστορική μνήμη πρέπει να διαφυλαχθεί, να περάσει στις επόμενες γενιές. Αυτό αποτελεί μια συλλογική υποχρέωση και η ΚΕΠΑ αναλαμβάνει τη σχετική πρωτοβουλία για τη συγκέντρωση, διαφύλαξη και αξιοποίηση του υλικού αυτού.

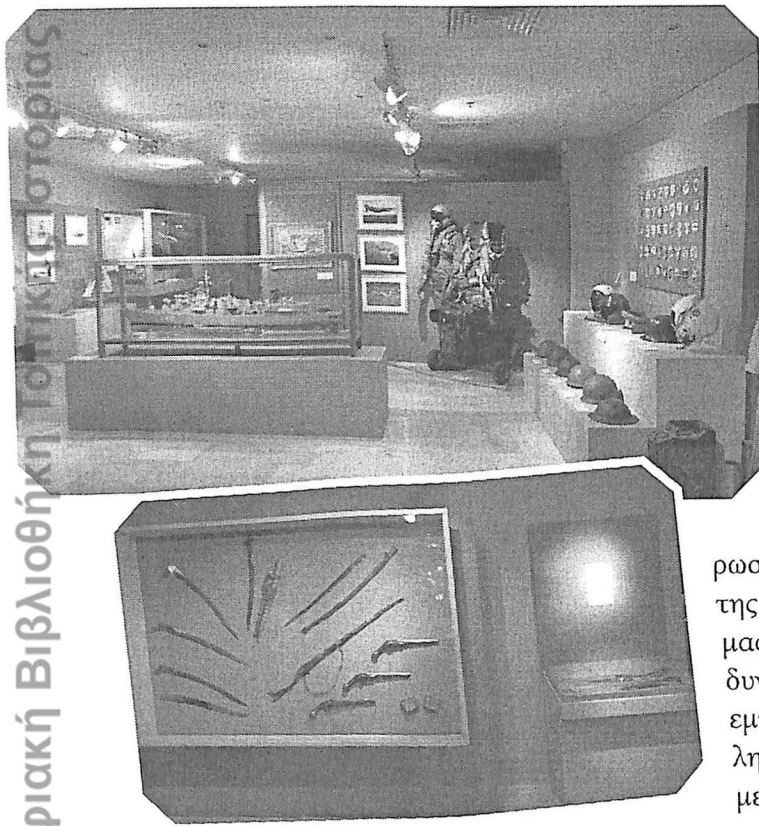
Έτσι μέσω της έκθεσης γίνεται προσπάθεια να επιτευχθεί στο μέτρο πάντα του δυνατού, η διαφύλαξη και προβολή της ιστορικής μνήμης με όσο γίνεται πιο ολοκληρωμένο και παραστατικό τρόπο, ώστε η μνήμη να γίνει γνώση, οδηγός για το αύριο.

Η διαρκής έκθεση «ιστορικό πανόραμα» στήθηκε πάνω σε αυτές τις αντιλήψεις. Ταυτόχρονα η έκθεση αποτελεί μια πρόσκληση προς τους συμπολίτες μας να εμπιστευτούν στην ΚΕΠΑ για έκθεση, αντικείμενα και υλικά που έχουν στην κατοχή τους και έχουν μια ιστορική σημασία. Άλλωστε η συγκεκριμένη έκθεση στηρίχθηκε σε ένα μεγάλο ποσοστό

στην προσφορά ανάλογων συλλογών από συμπολίτες μας, που τις διέθεσαν για το σκοπό αυτό και είναι πολύ σημαντικό το υλικό που προσφέρθηκε για το σκοπό αυτό.

Οι συγκεκριμένες συλλογές περιλαμβάνουν στολές, έγγραφα, υλικά και κάθε είδους ντοκουμέντα από την εποχή της απελευθέρωσης της πόλης το 1912 μέχρι και τις μέρες μας. Πρέπει να τονιστεί ότι όσοι έχουν εμπιστευτεί για έκθεση υλικό που έχουν στην κατοχή τους,

έχουν ως μοναδικό κίνητρο την δημοσιοποίησή του, ώστε το σύνολο των συμπολιτών μας να γίνει κοινωνός των στοιχείων που συνθέτουν τις εποχές που η έκθεση πραγματεύεται.

Αποτελεί ιδιαίτερα ενθαρρυντικό στοιχείο το γεγονός ότι μετά την έναρξη λειτουργίας της έκθεσης πολλοί συμπολίτες μας έδωσαν υλικό που εντάχθηκε ή πρόκειται να ενταχθεί στην έκθεση.

Η έκθεση ξεκινά από την περίοδο του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα του '21 και εκτείνεται μέχρι τις μέρες μας, με ντοκουμέντα από τα πρώτα χρόνια της απελευθέρωσης της πόλης από τους Τούρκους, την περίοδο της εθνικής αντίστασης, και φθάνει μέχρι τις μέρες μας με υλικό που προβάλλει τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις. Ήδη γίνεται προσπάθεια το υλικό να εμπλουτιστεί με υλικό που θα προέλθει από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις αλλά και άλλους φορείς με τους οποίους γίνονται σχετικές συζητήσεις.

Ήδη την έκθεση έχει επισκεφθεί σημαντικός αριθμός επισκεπτών, σχολεία της πόλης αλλά και της περιοχής. Οι εντυπώσεις όλων αυτών αποτυπώνονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στο βιβλίο επισκεπτών, όπου είναι κοινή η διαπίστωση για την αρτιότητα της έκθεσης, ενώ είναι διάχυτη η αγωνία για την διάσωση της ιστορικής μνήμης.

Με αφορμή την έκθεση τονίζουμε την ανάγκη, αν θέλετε την αρχή που διέπει τη φιλοσοφία της ΚΕΠΑ, το γεγονός ότι ιστορική μνήμη, η πληροφορία που τη συνθέτει, πρέπει να διαχυθεί χωρίς περιορισμούς. Πρόθεση της ΚΕΠΑ είναι η συγκέντρωση πληροφοριών και ντοκουμέντων που συνθέτουν την ιστορία – με έμφαση την τοπική ιστορία – και στη συνέχεια η ανάληψη πρωτοβουλίας για να τη δημοσιοποίηση και διάχυσή τους. Αποτελεί λοιπόν έναν από τους άμεσους στόχους της, η συνέχιση της συγκέντρωσης πληροφοριών και ντοκουμέντων και η προβολή και δημοσιοποίησή τους, με κάθε πρόσφορο μέσο και κυρίως μέσω του ιστορικού μουσείου αλλά του διαδικτύου.

Ειδικά για τη διάχυση τους μέσω του διαδικτύου είναι στις προθέσεις της ΚΕΠΑ η δημιουργία σχετικής με την ιστορία ιστοσελίδας όπου και θα αναρτηθεί όλο αυτό το υλικό.

Η πρωτοβουλία της έκθεσης αποτελεί ένα κάλεσμα προς όλους τους συμπολίτες μας, να συνδράμουν την προσπάθειά μας αυτή. Να εμπιστευτούν στην έκθεση το όποιο υλικό έχουν στην κατοχή τους, ώστε αυτό να αποτελέσει τον πυρήνα του υπό δημιουργία ιστορικού μουσείου.

Η πόλη πρέπει να διαφυλάξει την ιστορική της μνήμη και να την κληροδοτήσει στις επόμενες γενιές.

Η έκθεση λειτουργεί καθημερινά το πρωί, και τα απογεύματα της Δευτέρας και Τετάρτης, όπως και το πρωινό του Σαββάτου και ο καθένας μπορεί να την επισκεφθεί ελεύθερα. Ακόμη μπορεί να πραγματοποιηθούν οργανωμένες επισκέψεις με ξενάγηση αλλά στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να προηγηθεί σχετική συνεννόηση με τη γραμματεία της ΚΕΠΑ.

... Δ ι ι ή γ η μ α

Γιάννης Αγγέλογλου
Εκδότης εφημερίδας «Συνείδηση»

Πώς τα φέρνει καμιά φορά η ζωή... Ήταν απίθανο να βρεθεί στο δρόμο μου για μια φορά ακόμη, όπως απίθανο είναι να μπει στο ίδιο ζεστό δωμάτιο απ' το ίδιο μισάνοιχτο παράθυρο, το ίδιο χειμωνιάτικο πουλί κι η φωνή του μου θύμιζε κάτι, κάτι απροσδιόριστο, για να κερδίσω χρόνο ρώτησα τ' όνομα του, δεν κρατώ ονόματα, είναι αλήθεια, ούτε πρόσωπα συγκρατώ, αυτά που θυμάμαι είναι άλλα, αλλά μόλις είπε, Μελισσογιάννης!... "Απ' την Άμφισσα" αναφώνησα σχεδόν ταυτόχρονα, αντανακλαστικά. ίσως η μνήμη μου είχε επισπεύσει, εν τω μεταξύ, την άγνωστη διαδικασία της γιατί εκείνος, αμέσως κατάλαβε. Και ντράπηκε, ντράπηκε... και έλεγε, φεύγω, φεύγω και έφευγε σαν κυνηγημένος, δίχως όμως να φοβάται, παράξενα ενοχλημένος, αποδιωγμένος μάλλον και κατατρεγμένος, σαν να τον κυνηγούσε ο ίσκιος του ή ο εαυτός του, η μοίρα... σαν κάποιος να τον είχε προσβάλλει, γιατί χαμηλά κοίταζε... χαμηλά με ελαφρά γερμένα, το κεφάλι και το σώμα, "Α..." "Α..." έλεγε ξανά και ξανά, σαν να ήθελε να πει Άμφισσα, κι εγώ τον άφησα να φεύγει για μια φορά ακόμα... Να περπατάει στο πλάι και να μονολογεί...

...» Κι αν εγώ μπήκα εδώ είναι γιατί θυμόμουν τα πουλιά, τα πουλιά μόνο θυμόμουν, μα τα πουλιά είχαν φύγει, όλα τα πουλιά μισεύουν ο σπουργίτης μόνο μένει, και τα κοτσύφια, και τα κοτσύφια. Πώς πέρασε ο καιρός, όλοι κύκλο, τον κύκλο μας κάνουμε.

Κάποια πουλιά όμως, χάνονται για πάντα, τους κατσουλιέρηδες με το λοφίο, έχω χρόνια να τους δώ, χάθηκαν ... Μπήκα εδώ για λίγο... Και για πότε βράδιασε...

Αυτό το παιδί μπορούσε να είχε σωθεί... Κι εκεί με χτύπησε μια αδιόρατη μα γνώριμη θλίψη, ίδια, απαράλλαχτη... Με το που αναγνώρισα αυτή τη θλίψη, όλα τα θυμήθηκα, όλα, κι ας μου είχαν φανεί προς στιγμή, πρωτόγνωρα, θαρρώ πως ποτέ άλλοτε δεν είχα φέρει στο νου μου κάτι απ' όλα αυτά, οτιδήποτε... Είχα την εντύπωση ότι τίποτε δεν είχα συγκερατήσει και συγχρόνως...

... » Ο τελευταίος να σβήσει τα φώτα, ο τελευταίος να σβήσει το φως, εδώ μπαινοβγαίνουν παιδιά, αφηρημένα παιδιά, με μια ήσυχη φλόγα στα μάτια, περριεργα παιδιά, κρατούν χαρτιά, και χαρτιά ψάχνουν στον τοίχο, πολλές φορές τα ψηλαφούν με το δάχτυλο ένα ένα, κι είναι ζεστά εδώ, κι ο τελευταίος να σβήσει τα φώτα, είναι αρκετή ώρα, που, ούτε έρχεται ούτε φεύγει κανείς, εκείνα τα δυο κορίτσια έφυγαν χωρίς να κοιτάζουν στον τοίχο, μόνο εμένα κοίταζαν, έτσι κουβαρδιασμένο στη γωνιά, το ένα μ' έδειξε προτείνοντας ελαφρά το κεφάλι και σφίγγοντας το χέρι της φίλης της, νομίζω, πως κάτι ψιθύρισε κι έφευγαν γρήγορα, σαν να βιάζονταν πολύ, πραγματικά, αυτά τα φώτα, είναι σαν και μένα, χλωμά κι αρρωστημένα, κι ενοχλητικά, θα τα σβήσω, αν είμαι ο τελευταίος να τα σβήσω, που... ο τελευταίος είμαι, γιατί... πόση ώρα, πόσες μέρες, πόσους μήνες, πόσα χρόνια δεν μπήκε κανείς εδώ, ούτε βγήκε, ο τελευταίος είμαι εγώ και πρέπει να σβήσω τα φώτα..., μ' ενοχλούν άλλωστε κι εδώ σ' αυτή τη γωνιά, είναι ζεστά, με παίρνει ο ύπνος και δεν μ' αφήνουν να ησυχάσω, όπως κάποτε τα βράδια τα καλοκαιριάτικα.

«Είστε ο ηλεκτρολόγος... επιτέλους ήρθατε, είναι δυο βδομάδες που έχει καεί η λάμπα, “τα φώτα να σβήσω”, μου λέει, “τα φώτα...”! Μα τα φώτα δεν σβήνουν από 'κει! Και, τί κάνει ανεβασμένος πάνω στο φωτοτυπικό, α... κάτι συμβαίνει εδώ, “τα φώτα δε σβήνουν από κει πάνω, κατεβείτε κάτω σας παρακαλώ, θα τα σβήσω εγώ, τα φώτα”, “νόμιζα πως είμαι ο τελευταίος”, «όχι, ο τελευταίος είμαι εγώ!»

Κατέβα κάτω παιδί μου, θα πέσεις και θα χτυπήσεις.

“Δεν είμαι πολύ καλά...”, δεν ήταν καθόλου καλά, τα μάτια του ήταν, οι κινήσεις του, κάτι είχε... Βραδυψυχισμό, ναι, αυτό είχε, κατάλαβα, τον κοίταζα να μετεωρίζεται και περίμενα να κατέβει, “είμαι άρρωστος, ήμουν φυλακή...”, ευτυχώς είχα κλειδώσει από μέσα, καμιά φορά ξεχνάω τα κλειδιά πάνω στην πόρτα, “λίγα λεφτά θέλω μόνο”, χρήματα θέλει μόνο, “έχω μέρες να φάω, ήμουν φυλακή και να βγάλω εισιτήριο θέλω, να γυρίσω στην Άμφισσα...” τον άφηνα να μιλήσει, ευτυχώς είχα κλειδώσει από μέσα.

Όλο το κορμί μου, πονάει, αλλά επιτέλους εδώ είναι Πανεπιστήμιο... γραφεία, το ίδιο κάνει, έχουν ασυλία αυτοί, και 'γω βρήκα λίγο άσυλο, κανείς δεν θυμώνει εδώ, το πολύ πολύ να σου πουν ευγενικά να φύγεις, οι φύλακες κι οι κλητήρες, αυτοί μάλιστα - είναι σαν τα θηρία, για να υπάρξει ένας ύποπτος πρέπει να προϋπάρχει ένας καχύποπτος, εντολοδόχοι, τι να περιμένει κανείς από εντολοδόχους, κακότετροι και ανήλεοι, να είναι πάντα παρόντες στα κτίρια εκείνα, που ... εντολοδοχεία κατάντησαν, το κορμί μου πονάει σαν τότε που μπήκα για ειλεό στο νοσοκομείο μ' είχαν πεθάνει στις βελόνες και στα φάρμακα. Από τότε τα 'μαθα! Ναι, από τότε! Και το κορμί, που μου πονάει κι η ζαλάδα... είναι από τότε! Κι ο πόνος αυτός ο καθημερινός, ίδιος ο θάνατος... Βράδιασε πια η ψυχή μου. Αυτός ο δρόμος είναι χωρίς επιστροφή...

Κάτσε κάτω να μιλήσουμε... παιδί μου...

Αυτό το κάτσε... Κάθισε, είναι το σωστό, αλλά η γλώσσα έχει δίκιο ακόμα κι όταν κάνει λάθος, το θήτα με το σίγμα κάνουν "θσ", πρώτα, είναι ο θόρυβος της καρέκλας καθώς δέχεται το σώμα, καθώς το εγκολπώνεται, και σιγά σιγά έγινε, "τσ", αυτό όμως το σώμα πονάει, τυραννιέται απ' το πνεύμα, και ποια παρηγοριά... Αν πονάει σημαίνει ότι λειτουργεί, αυτό εδώ όμως, είναι μαρτύριο, δράμα, της σύνολης ανθρωπότητας, δράμα ολότελα παράλογο, αλλά μήπως κι εμείς... Φρούμαζα σαν άλογο, τότε, με τον κολικό και γυρνούσα γύρω γύρω σαν κολασμένος, κάποιος μου είχε πει ότι ο πόνος είναι «ευεργέτης», «σημείον ζώντος σώματος», ευτυχώς όμως, κάποιος άλλος είχε αφιερώσει τη ζωή του στα σπασμολυτικά, και της ελίτ, κοινωνίας είναι δράμα, όχι μόνο αυτών των φουκαράδων, μήπως είχα ξεχάσει τα κλειδιά στην πόρτα και τα πήρε;

Μεθυσμένος είναι άραγε ή ναρκομανής;

...» Φαίνεται καλός άνθρωπος, μπορεί να μη φαίνεται τρομαγμένος, αλλά είναι. Κι εγώ τρομαγμένος είμαι κι αυτό είναι που τους τρομάζει, αλλά και ρημαγμένος είμαι και φαίνεται ότι είμαι πρεζόνι, το ξέρουν όλοι, δε χρειάζεται πολύ να το καταλάβει κανείς, όλο μου το κορμί πονάει, ας μείνω λίγο ακόμα, μου είπε να κάτσω, έχει ζέστη εδώ, σαν καλοκαίρι είναι, και τότε, τα συνηθίζαμε στο τέλος τα τριζόνια και αποκοιμόμασταν, τι να κάναμε, είναι καλός άνθρωπος, καθηγητής θα 'ναι, μπορεί να μου δώσει λεφτά... Όλοι φοβούνται αυτόν που φοβάται, αλλά εγώ λίγα λεφτά θέλω μόνο, για το εισιτήριο. Να γυρίσω στην Αμφισσα.

Μεθυσμένος ή ναρκομανής, πρέπει να νοιώθει πολύ άσχημα, αλλά θαρρώ πως μόνο χρήματα θέλει.

Καθώς κατέβαινε, τον άγγιξα στον ώμο και τον άφησα, το σώμα του τα λέει όλα, κι εγώ, τι να του πω τώρα, αφού εμείς στη χώρα μας, εμείς που εκτιμούσαμε πάντα τη συντομία και την ακρίβεια, τ' αντικαταστήσαμε όλα με την υψηλή τέχνη του διαλόγου, όλα, και τα συναισθήματα, και σιγά σιγά και τη συνομιλία, και την πιο απλή καθημερινή συζήτηση και την κουβέντα, τ' αντικαταστήσαμε όλα με την τέχνη της κατασκευής ακροατών. Πολυπλοκότητα κι ιεροτελεστική χρησιμοποίηση των λέξεων, -τις πιο πολλές φορές ακατανόητη για τους πολλούς-, έγιναν νόμος, πρόσφατα ήρθε κι η εικόνα κι αντί να επαναφέρει τα πράγματα, πάνω της κυριαρχεί ο φτηνός χυδαίος καθημερινός λόγος κι οι υπότιτλοι συνεργούν, και όλο της γης το κρίμα, για το χρήμα... «Τριζόντων δ' αυτών... ω κάκιστα ζώα... των οικιών υμών ...»

Τα κορίτσια είχαν τρομάξει, μα το δάκτυλο που ψηλαφούσε τα χαρτιά στον τοίχο δεν κινήθηκε ούτε προτάθηκε, μ' αυτό το ίδιο το δάκτυλο θα μπορούσε να με δείξει, άλλωστε οι φοιτητές ξέρουν, και ποτέ δε δίνουν, μόνο οι ξένοι δίνουν, ίσως μια φορά μόνο, αλλά οι ξένοι μόνο το πρωί πηγαινοέρχονται 'δω μέσα.

«Θα σου δώσω χρήματα, αλλά έξω στο δρόμο. Περίμενέ με έξω στο δρόμο, να κλείσω», ο τελευταίος κλείνει τα φώτα, "εγώ είμαι ο τελευταίος, έξω στο δρόμο είναι καλύτερα", όσα έχω, θα του τα δώσω, χρήματα θέλει μόνο.

Τι ενοχλητικά τα τριζόνια! Ο τελευταίος ας σβήσει τα φώτα, ο τελευταίος ας ρίξει την πέτρα, όχι... Κι αυτό σωστό, κι αυτό ανώφελο, αν ήταν να ζητούσα λεφτά για να φάω ή για το εισιτήριο...

Πειθήνια προπορεύτηκε, πλάγια και σκυφτά σα σκυλί, που πάντα φεύγει, χωρίς ποτέ να έρχεται, μόνο κοιτάζει πίσω από συνήθεια κι αγωνία αποκρυσταλλωμένη, παγωμένη μέσα

στο βλέμμα, είχε μόνιμα μια κίνηση, σαν να προσέχει τον διώκτη του, εκεί ακριβώς με χτύπησε η πρώτη θλίψη, γιατί είχαμε ευθύνη, εμείς, γι' αυτά τα παιδιά, εμείς είμαστε οι διώκτες τους που φεύγουν έτσι σκυφτά και πλάγια. Εμείς τα διώκουμε.

“Να, τώρα θα βγάλω εισιτήριο να πάω στην Άμφισσα, είμαι από εκεί, λέγομαι Μελισσογιάννης, μπορεί να έπεσα άσχημα, μπορεί να έκανα φυλακή, αλλά δεν έχω σχέση εγώ μ' αυτά... Έτυχε! Και κάποια μέρα, εγώ μια μέρα θα σας τα επιστρέψω”

Κι όταν του έδωσα τα χρήματα, δέκα χιλιάδες δραχμές είχα, κι αν είχα κι άλλα, θα του τα 'δινά κι εκείνα έτσι όπως είχε χαρεί ανέλπιστα, πιο πολύ για το απροσδόκητο, που με κάποιον τρόπο, αόριστο, τον προσέγγιζα, ενώ συγχρόνως τον είχα αποτάξει, που, τον αποδεχόμουν αίφνης ενώ τον είχα αποπέμψει, ήθελε να μου φιλήσει τα χέρια, έκανε να μου δώσει το ρολόι του, το πρόσωπό του είχε φωτιστεί από τέτοια απρόσμενη χαρά!...

“Να, τώρα θα βγάλω εισιτήριο να πάω στην Άμφισσα, είμαι από εκεί, λέγομαι Μελισσογιάννης, μπορεί να έπεσα άσχημα, μπορεί να έκανα φυλακή, αλλά δεν έχω σχέση εγώ μ' αυτά... Έτυχε! Και κάποια μέρα, εγώ μια μέρα θα σας τα επιστρέψω”, έλεγε...

Μπορούσα να κάνω περισσότερα γι' αυτό το παιδί, να του μιλήσω, δεν ήταν ανώφελο, έτσι πως είχε χαρεί δεν ήταν μάταιο, να κρατούσα μια επαφή, να είχα ένα τρόπο να μάθαινα τι είχε απογίνει, ο έρμος, όμως, “άλλους ιατρεύει επιχειρούντες, αυτοί βρύνοντες έλκεσι...”, μας έλκουν τα βρύα, χμ, “να επιχειρήσουμε να τα γιατρέψουμε”, είχα βρει γραμμένο, όμως, πόσο δίκιο είχε το λάθος του φοιτητή, βρύα και λειχήνες, πληγές ανεπούλωτες, ουλές χαραγμένες στη σκιά της ψυχής, στη μοναξιά της, δεν το αναλύω στον εαυτό μου, του μιλώ, εγώ κι αυτός άλλωστε, έχουμε τις δικές μας κωδικοποιημένες σκέψεις, λέξεις φράσεις, χωρίς ειρμό, μπορεί να μοιάζουν ακατανόητες, όμως συνεννοούμαστε αμέσως, οικονομία της σκέψης, ο ένας συνειρμός έλκει τον άλλο, ύπατος αρμοστής είναι το... πώς αρθρώνεται ο πόνος, ποια αρμογή, ποια, ποια πληγή, ποια οίμωγή, ιεροτελεστική η χρησιμοποίηση των λέξεων, ιεροκήρυκες, και οι ποταμοί λέξεων που χρησιμοποιούν αυτοί, έχουν γίνει πια στερεότυπο μίμησης, όχι δεν πήγαν χαμένα τα χρήματα που του έδωσα, αν είχα κι άλλα, θα του τα 'δινά και 'κείνα κι ας ξέρω ότι είναι μάταιο να δίνεις σ' αυτούς, όχι ότι πάνε χαμένα, δεν ξορκίζεις όμως το κακό, το κάνεις χειρότερο, ποτέ δεν δίνω άλλοτε, γιατί αν πάνε και... Αυτό το “σ' αυτούς” με συντρίβει, πάλι πανικός. Διαιωνίζεται η κατάσταση. Δίνω..., αιώνα... Δισοίωνα, Μελισσογιάννης. Άμφισσα Σαλονίκη, Σάλωνα ή Σάλωνα, παραφθορά της λέξης Σαλονίκη. σάλος, (= τράνταγμα) εξαιτίας των πολλών σεισμών, -σαλός;- είτε από την συνεκφορά έσω αλώνια (:μεσαιωνικό αλώνιον < αρχ. άλως, πβ. αλώνι)...

Ήμουν σίγουρος ότι αυτό το παιδί μπορούσε να είχε σωθεί κι εγώ το είχα αφήσει. Το είχα αγγίξει, το είχα ψηλαφίσει... και το είχα αφήσει τότε, ούτε το κράτησα ούτε το συγκράτησα, και τώρα, τώρα ντράπηκε... ντράπηκε και είπε φεύγω, φεύγω, κι έφευγε σαν κυνηγημένο αλλά χωρίς να φοβάται, σαν να το κυνηγούσε ο ίσκιος του, ο εαυτός του, σαν να το κυνηγούσε η μοίρα του, γιατί χαμηλά κοίταζε... χαμηλά με ελαφρά γεμμένο το κεφάλι. Και το σώμα! Και πως ήμουν σίγουρος; “Α...” “Α...”, ξανά και ξανά έλεγε, σαν να ήθελε να πει, Άμφισσα, κι εγώ το είχα αφήσει έτσι να φεύγει, να περπατάει στο πλάι και να μονολογεί... Το άφησα να φύγει.

Τουλάχιστον..., να είχε πάει, τότε, στην Άμφισσα... να είχε επιστρέψει.

Εικόνες που έζησα του Θεόδωρου Πολυχρονιάδη

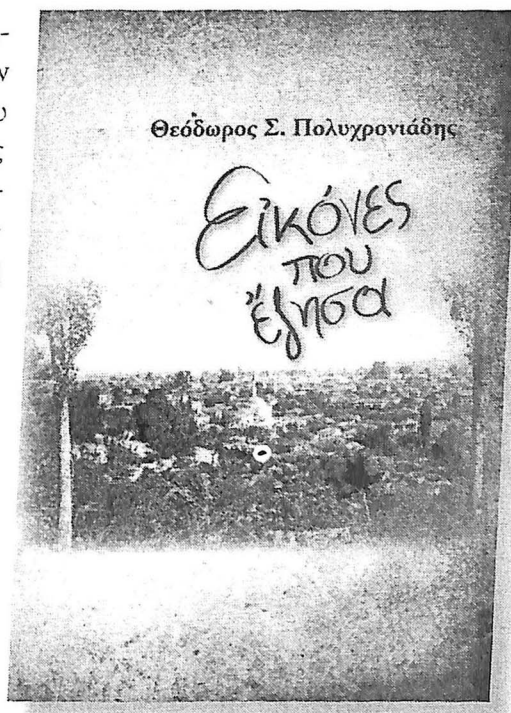
Ηλίας Τριανταφυλλίδης
επιτόμος

Παρακολουθώντας την λογοτεχνική παραγωγή της πόλης μας στο μέτρο των δυνατοτήτων μου αλλά και στον βαθμό που μπορεί (ή και πρέπει) να θεωρηθώ αρμόδιος μελέτησα την πρόσφατη έκδοση χρονογραφημάτων και διηγημάτων του γνωστού συμπολίτη μας γιατρού κ. Θ. Πολυχρονιάδη που φέρει τον τίτλο «Εικόνες που έζησα». Είναι σημαντικό να πούμε καταρχήν ότι ο γιατρός – πεζογράφος έχει σε μεγάλο βαθμό την ικανότητα γραφής ενός ποιοτικού λόγου. Θέμα των «Εικόνων» οι παιδικές αναμνήσεις του που, όπως πάντα, ξυπνούν νοσταλγίες για την πόλη μας, την Βέροια του χθες, ίσως την καλή, ίσως την κακή, όπως ο καθένας προτιμά.

Πίσω από την γραφή όπως εικάζεται, κινείται δραστήρια ένα μικρό ακόμη τότε παιδί, προικισμένο όμως με οξεία διαίσθηση και διορατικότητα και σαν γνήσιο γέννημα των δύσκολων εκείνων καιρών υποψιασμένο από πολύ νωρίς για πολλά θεμιτά και αθέμιτα και ανυπόμονο να μπει σε υποψία για πολύ περισσότερα.

Όλα ζωντανεύουν με μια ήρεμη γοητεία, χωρίς τίποτε το επιτηδευμένο, ώστε να προκαλέσει τεχνητή εντύπωση. Όλα υπάρχουν και κινούνται μέσα σ' ένα φως χαρπό, έτσι, όπως πραγματικά πρέπει να υπήρξαν. Μοιάζουν σαν άρτιους πίνακες ζωγραφικής (:εικόνες) εκείνης της εποχής ιδωμένους όμως με μια πυρέσσουσα νοσταλγία και διαποτισμένους από ένα πνεύμα θαλερής ανθρωπιάς. Πρόκειται πραγματικά για μια γραφή ευπρεπώς αρρενωπή που αποφεύγει τις φθηνές και πλαστές συγκινησιολογίες, χωρίς μικρόψυχους υποκορισμούς, γραφή αφτιασίδωτη, όπου περισσεύουν τα ουσιαστικά και τα ρήματα (γι αυτό και εύρωστη γραφή), απαλλαγμένα από το μάταιο κυνηγητό της όμορφης λέξης, για να ομορφύνει τάχα η φυσιογνωμία του λόγου και κοσμημένα με γενναία δόση βιοσοφικού στοχασμού.

Για όλο το χθες της πόλης μας που χάθηκε ουσιαστικά από τον ορίζοντά μας, υπάρχει μόνο η ματιά του πεζογράφου, συμπαθητικά στραμμένη προς τα ανθρώπινα και τα έμβια, είτε αυτά φαίνονται είτε υπονοούνται, μια βαθιά ανθρώπινη και άκακη παιδική ματιά, ούτε ωμή και ανατριχιαστική αλλά ούτε και σεμνότυφη, που όντας

τίμια με τον εαυτό της επιμένει σταθερά να βλέπει το πρόσωπο της Αλήθειας πάντα καθαρό, άσχετα αν, για να επιτύχει αυτόν τον σκοπό, ορισμένες φορές το κείμενο μοιάζει επιστημολογία, ποιητική δημιουργία ή ακόμη και απλοϊκός λόγος καθημερινής συζήτησης, πράγμα που ξεφεύγει ως ένα βαθμό από όρια της πεζογραφικής δεοντολογίας, που θέλει τον αναγνώστη να βγάζει αυτός μόνος του τα συμπεράσματα του.

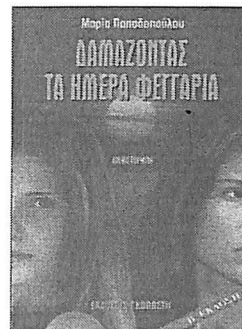
Καλό θα ήταν ν' αποφεύγονται εντελώς οι αναφορές στο σήμερα που υπάρχουν συχνά. Για το τώρα δεν χρειάζονταν οι εξηγήσεις και γιατί το γνωρίζουμε λίγο – πολύ όλοι μας, αλλά και γιατί αντιβαίνει στον τίτλο του βιβλίου. Ορισμένες πάλι φορές δεν είναι σαφή τα όρια μεταξύ Τέχνης κι Επιστήμης, όπως και ο ίδιος ο δημιουργός είναι συγχρόνως και γιατρός και λογοτέχνης.

Όμως η ματιά του συγγραφέα – φιλόδοξη ματιά – υποδύεται με πολλή επιτυχία τον ρόλο του ανατόμου των κοινωνικών φαινομένων και καταλήγει συχνά σε ευσύνοπτα και εύστοχα συμπεράσματα: «Οι αβανταδόροι ήταν γνωστοί κι επρόκειτο γι αχρεία ανθρώπινα δόκανα». «Δεν ήταν κακός άνθρωπος το ύφος του τον αδικούσε». «Τα παιδιά μας σήμερα αυτοκτονούν μέσα στην πολυτέλεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών» κ.α.π.

Τα κείμενα έχουν έναν χαρακτήρα σιωπηλά και αβίαστα ηθικοποιητικό, χωρίς να θυμίζουν θρησκευολογικές επιταγές, τα διαπερνά μια ισχυρή φυσιοκρατική αντίληψη που απλώνεται σε όλα τα έμβια όντα, όπου η Φύση σαν μάνα στοργική δίνει λυτρωτική διέξοδο σε κάθε ανάγκη που απειλεί τα πλάσματά της με μian έντονη συναίσθηση της ισορροπίας και του μέτρου.

Όμορφα είναι τελικά τα κείμενα και διαβάζονται ευχάριστα. Κι αυτό δεν είναι εύκολη απόθεση να το επιτύχει κανείς. Έπρεπε, νομίζω αυτό το πρωτογενές ποιοτικό υλικό να τύχει μιας βαθύτερης επεξεργασίας. Μην ξεχνάμε όμως ότι πρόκειται για μια πρώτη αρχή και σαν τέτοια χωρίς αμφιβολία επέτυχε πολλά.

Μαρία Παπαδοπούλου
Δαμάζοντας τα ήμερα φεγγάρια
Εκδόσεις Γκοβόστης

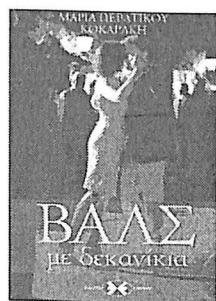

αυτή

Ταξιδεύοντας σε ήσυχια νερά, ξαφνικά αρχίζει μπόρα, η θάλασσα αναστατώνεται, το πλοίο κάνει την πορεία του...

Η θάλασσα κάποτε ημερεύει, αλλά το πλοίο ταξιδεύει αλλού, σε άλλες χώρες, άγνωστες. Αριστερά του βρίσκεται η Σκύλλα και από την άλλη η Χάρυβδη. Πιο κάτω οι Συμπληγάδες πέτρες. Εκεί που είναι απαραίτητη η βοήθεια Θεού και ανθρώπων, ένας άλλος χαμένος, απελπισμένος ταξιδιώτης, ζητά απεγνωσμένα να του ρίξει κάποιος το σχοινί και να ανέβει στο δικό του σκάφος, για να σωθεί. Πού να γνωρίζει ο άμοιρος πως με λίγο ακόμη βάρος θα βουλιάξουν και οι δύο, αλλά έτσι και αλλιώς αν μείνει άπρακτος, κινδυνεύει περισσότερο.

Η διασκεδαστική, εσωτερική διαμάχη μιας γυναίκας τριάντα πέντε χρονών που αρχίζει από απλή διαμαρτυρία για όσα άδικα και περίεργα συμβαίνουν τριγύρω της και καταλήγει σε έναν ατελείωτο αγώνα, στην προσπάθεια της να βρει το κλειδί της πόρτας που θα την οδηγήσει στην πραγματική ευτυχία και θα απεγκλωβιστεί από τον ψεύτικο κόσμο που έπλασε μέσα της. Η ευκαιρία της δίδεται, όταν μια φίλη από τα παλιά της κτυπά την πόρτα για να ζητήσει τη βοήθειά της. Στην προσπάθεια να λύσει το ξένο πρόβλημα ξυπνούν μέσα της φοβίες και άγχος όμως έρχονται τα πάνω κάτω, κυρίως γιατί βρίσκεται, για πρώτη φορά, αντιμέτωπη με την πραγματικότητα...

Μαρία Περαιτικού-Κοκαράκη
Βαλς με δεκανίκια
Εκδόσεις Επιφανίου

Το θηλυκό με το αρσενικό αιχμάλωτοι διαχρονικά σ' ένα δίκτυ, σ' ένα ιστό ν' αντιμάχονται... Πίσω από Εκείνον όλα τα αρσενικά που παίρνουν και περνούν! Πίσω από Εκείνην όλα τα θηλυκά που δίνουν και μένουν στις επάλξεις! Εκείνος και Εκείνη στο χορό του βαλς. Ένα χορό που ενεργοποιεί και ξυπνά όλες τις αισθήσεις, όλα τα συναισθήματα: ενθουσιασμό, χαρά, τρυφερότητα, πόνο, θλίψη, τσαλαπάτημα, απογοήτευση, έλξη, έρωτα, μαγεία, αγάπη. Έτσι κι η «Σχέση». Ξεκινά με τη ρομαντική πίστη πως τα βήματα μας θα τα πάμε εκεί που εμείς θέλουμε...

Θα σταματήσουμε ανώδυνα εκεί που εμείς νιώσαμε κόπωση κι ακόμα που άθελα μας πατήσαμε τον παρτενέρ μας. Θα ανασάνουμε, θα χαμογελάσουμε, θα ζητήσουμε συγνώμη απ' το σύντροφό μας και θα ξεκινήσουμε και πάλι με τον ίδιο αυθορμητισμό, με τα ίδια απaráμιλλα συναισθήματα. Κι ενώ στροβιλιζόμαστε στο χαρούμενο του βαλς ρυθμό, στη ζεστή αγκαλιά του συντρόφου, κάνουμε κατάδυση στον εσωτερικό εαυτό μας.

Ο μονόλογος της κατάδυσης έχει τα στοιχεία της εξομολόγησης, της κάθαρσης και της επανάληψης. Γιατί ο διάλογος με τον εαυτό μας, πάντα περιέχει την επανάληψη.

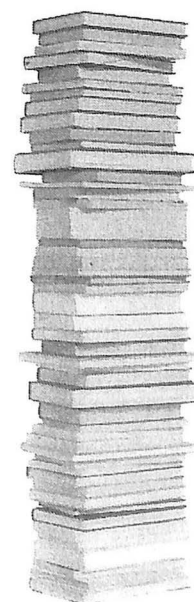

Άθως Χατζηματθαίου
Όταν το γκριζό σκεπάσει το γαλάζιο
Εκδόσεις Επιφανίου

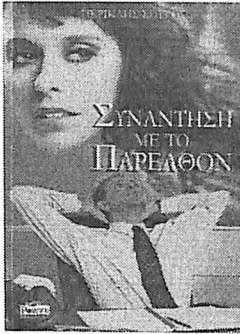
Δεκαπέντε διηγήματα, που πηγάζουν μέσα από τη σημερινή πραγματικότητα και καταπίνονται με κοινωνικά ως επί το πλείστον προβλήματα της σημερινής ζωής. Όλα σχεδόν τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης έχουν πηγή τους πραγματικά γεγονότα τα οποία έχουν συμβεί τα τελευταία χρόνια και έχουν καταγραφεί και αξιολογηθεί από τον συγγραφέα που με αρκετή φαντασία και τόλμη, δίνει μέσα από το γραπτό του λόγο το στίγμα της σημερινής κοινωνίας, όπως την έχουν αλλοιώσει το συμφέρον και η ύλη που έχουν εγκλωβίσει επικίνδυνα μέσα στα άορα πλοκάμια τους ιδανικά και αξίες.

...Ο Χρίστος είχε βάλει μπρος τη μηχανή του και κατευθυνόταν προς το σπίτι του. Πίστευε ότι ο εντελώς άδειος δρόμος του έδινε το δικαίωμα να αναπτύξει απεριόριστη ταχύτητα. Το πρώτο φανάρι το πέρασε κόκκινο, το ίδιο έκανε και με το δεύτερο. Είχε την εντύπωση ότι η νύκτα του προσφερόταν άνετα για παρανομία χωρίς συνέπειες. Ακόμη και το προστατευτικό του κράνος, που ποτέ δεν έβγαζε από το κεφάλι του, εκείνο το βράδυ το είχε κρεμάσει στο τιμόνι της μηχανής. Στο τρίτο φανάρι αναπτύξε ακόμη μεγαλύτερη ταχύτητα, όμως, αυτή τη φορά δε στάθηκε τόσο τυχερός όσο τις προηγούμενες. Ένα αυτοκίνητο που ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση βρέθηκε στο δρόμο του. Δυστυχώς δεν μπόρεσε ν' αντιδράσει. Από τη σύγκρουση, που ήταν βίαιη, τίποτα δεν έμεινε στη θέση του. Μηχανή και αυτοκίνητο έγιναν μια άμορφη μάζα σιδηρικών...

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Επιφανίου

Περικλής Σπύρου

Συνάντηση με το παρελθόν

Εκδόσεις Power Publishing

- Κανείς δεν είναι τέλειος, του ψιθύρισε.

Γύρισε και την κοίταξε στα μάτια. Με τα γαλάζια, τα τόσο εκφραστικά μάτια του.

Ήταν εκείνη η ματιά του, εκείνο το βλέμμα του που γοήτευε, που μίλαγε όσο χιλιάδες λέξεις.

- Εκτός από σένα, ψέλλισε. Είσαι ένας άγγελος...

Εκείνη έκλεισε τα μάτια, έσκυψε και γύρεψε τα χείλη του...

Οι πρώτες ρανίδες του έρωτα αυτού που, παρόλον ότι ήρθαν δειλά, ντροπαλά και ξέβγαλτα, θα έδιναν σταδιακά την θέση τους σε μια ακαταμάχητη καταιγίδα που θα διαρκούσε μέχρι οι δύο τους να μείνουν από δυνάμεις.

Όλα ήταν, πια, παρελθόν... Τώρα πια, ήταν αποκομμένοι από κάθε είδους κοινωνική συναναστροφή. Αναθεματισμένοι από μια κατάρα που ήρθε και φώλιασε στην άδεια του καρδιά. Καταραμένοι να ζει συντροφιά με το στοιχείο του παρελθόντος που ήρθε νύχτα και έμεινε μαζί του έκτοτε.

Μέχρι που ήρθε το τηλεφώνημα...

Ανδρέας Κυριάκου
Οι πανοπλίες αλλάζουν χέρια

Εκδόσεις Αλεξάνδρεια

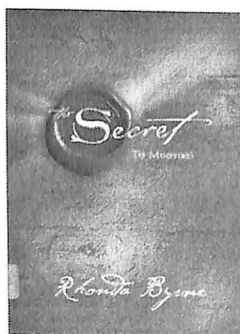

Αγάπη, έρωτες, πάθος, ίντριγκες και κατασκοπεία μπλέκονται με την πραγματική ιστορία της τελευταίας βασίλισσας της Κύπρου, της Κατερίνας Κορνάρο, και τα συγκλονιστικά γεγονότα του τέλους της δυναστείας των Λουζινιανών με φόντο τη μεσαιωνική Κύπρο. Ο υπασπιστής της τελευταίας ρήγαινας ανακαλύπτει το μυστικό του χαμένου θησαυρού της, καθώς οι πανοπλίες αλλάζουν χέρια...

...Και επήγεν καβαλλαρία και όλαις αι καβαλλαρίαις και οι καβαλλάρηδες εις την συντροφιά της και εις το άλογόν της.

Και εφόρισεν έναν ρούχον ράζον μαύρον και εφ' ον εβγήκε από την Λευκωσίαν, τα δάκρυα απέ τα μάτια της δεν έπαψαν.

Και εις το άμε της εγίνην μέγα κλάμα...

Rhonda Byrne

Το μυστικό

εκδόσεις Λιβάνη

Το Μυστικό κληροδοτήθηκε μέσα από τούς αιώνες, και ήταν πολλοί εκείνοι που το πόθησαν, το επιβουλεύτηκαν, το έκλεψαν και το αγόρασαν με αντίτιμο τεράστια χρηματικά ποσά. Αυτό το προαιώνιο Μυστικό ήταν προσβάσιμο σε κάποιους ανθρώπους -εφευρέτες, επιστήμονες, θεολόγους, επιχειρηματίες, στοχαστές, καλλιτέχνες- κι ανάμεσα σε αυτούς που κατανόησαν τη θαυματουργή δύναμη του συγκαταλέγονται ιστορικές προσωπικότητες όπως ο Πλάτωνας, ο Γαλιλαίος, ο Μπετόβεν, ο Έντισον, ο Κάρνεγκι, ο Αϊνστάιν, ο Μπλέικ. Τώρα το Μυστικό αποκαλύπτεται σε όλο τον κόσμο.

«Ταξιδεύοντας σε τούτες τις σελίδες και γνωρίζοντας το Μυστικό, θα ανακαλύψετε με ποιο τρόπο θα μπορέσετε να έχετε, να είστε ή να κάνετε ό,τι θελήσετε, θα ανακαλύψετε ποιοι πραγματικά είστε, θα ανακαλύψετε το αληθινό μεγαλείο που σας περιμένει».

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Παύλου Μελά και Μπιζανίου

Τηλ. κέντρο: 2331078100, 2331078127, Fax: 2331027914

Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού

Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο

ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΩΝ

Παύλου Μελά & Μπιζανίου

ΣΤΟΝΙΑΔΕΙΟΣ ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ & ΤΕΧΝΩΝ

Αντωνιάδη 19

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ «ΘΕΑΝΩ ΖΩΓΙΟΠΟΥΛΟΥ»

Ο. Ζωγιοπούλου 3, τηλ. 2331024879

ΛΙΘΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ «Όλγανος»

Όλγανου 19, τηλ. 2331028277

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Παράκων 4, τηλ. 2331023880

ΘΕΡΙΝΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ «Μελίνα Μερκούρη»

Αλσος Παπάγου, τηλ. 2331072654

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ Ν. ΒΕΡΟΙΑΣ

Κουντουριώτη 8, τηλ. 2331067308 & 2331026877

